

Trygghet och tradition!

För en kommun som lägger pengar på rätt saker

SD Örebro kommuns
förslag till budget

2025

SD

Örebro kommun

Budgetförslag 2025

samt övergripande strategier med plan för 2026–2028

1. Förord.....	1
2. Våra viktigaste ställningstaganden	2
3. Ekonomisk plan.....	3
3.1 Finansiella mål för perioden 2025–2028.....	3
3.2 Resultatbudget.....	3
3.3 Nyckeltal	4
3.4 Driftbudgetramar.....	5
3.5 Effektiviseringsuppdrag.....	6
3.6 God hushållning med skattemedlen.....	6
3.6.1 Sök de statsbidrag vi är berättigade till	6
3.6.2 Påbörja arbetet med nollbasbudget	6
3.6.3 Minska kostnaderna för avgångsvederlag.....	6
3.6.4 Det kommunala partistödet ska halveras.....	6
3.6.5 Arvoden för yrkespolitiker ska sänkas med 25 procent	7
3.6.6 Nej till onödiga symboliska utgifter så som HBTQI-diplomeringar	7
3.6.7 Prioritera energieffektivisering	7
3.6.8 Upprätta bokslut för kostnader och uppnådda effekter av satsningar och åtgärder i Vivalla.....	7
3.6.9 Avsluta samarbetet med Fairtrade	7
3.6.10 Effektivisera de kommunala processerna	7
3.6.11 Färre möten i externa lokaler – fler digitala möten	8
4. Kommunövergripande.....	9
4.1 Bra arbetsgivare och god arbetsmiljö	9
4.1.1 Avskaffa de ofrivilligt delade turena.....	9
4.1.2 Utöka personskyddet för yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete	9
4.1.3 Erbjuda kostnadsfri vaccination för TBC och säsongsinfluensa till personal i verksamheter som i hög grad är utsatt för smittorisk.....	9
4.1.4 Inför politiskt och religiöst neutral klädkod för kommunens anställda	9
4.1.5 ”Positiv” särbehandling ska inte förekomma inom Örebro kommuns verksamheter.....	9
4.1.6 Åtgärda kompetensflykten.....	9
4.1.7 Redovisa hela lönekostnaden för anställda.....	10
4.1.8 Översyn kring friskvårdsbidraget.....	10
4.2 Civilförsvaret	10
4.2.1 Öka takten kring krigsplacering i kommunens organisation	10
4.2.2 Inventera kommunens skyddsrum och ta fram åtgärds- och underhållsplan.....	10
4.2.3 Öva kommunstyrelsen kring höjd beredskap för att identifiera brister och arbeta fram nya rutiner	10
4.2.4 Utöka beredskapen för internet och elektricitet	10
4.2.5 Utred och planera för införande av säkerhetslager som innehar en buffert om 6 månader.....	11
4.3 Demokrati	11
4.3.1 Beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar	11
4.3.2 Kommunen ska välkomna folkinitiativ och inte ställa upp onödigt hårda kriterier för vad som räknas som giltiga underskrifter.....	11
4.3.3 Örebro kommun ska införa medborgarförslag	11
4.3.4 Möjlighet för kommuninvånare att lämna in förslag och samla stöd elektroniskt ska införas	11

4.3.5	Alla partier invalda i kommunfullmäktige ska ha rätt till insynsplatser i bolagsstyrelser, nämnder, utskott och beredningar	11
4.3.6	Undersök möjligheten till kommunindelning av Östernärke.....	11
4.3.7	Offentliggör kommunens brottsstatistik.....	12
4.4	Invandring och integration.....	12
4.4.1	Minska kommunens attraktivitet för nyanlända så att kostnadstrycket minskar.....	12
4.4.2	Eftersträva stopp för flyktingmottagande i kommunen	12
4.4.3	Ansök om undantag från bosättningslagen.....	12
4.4.4	Placera nyanlända flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de kommuner som anser sig se stora fördelar med flyktingmottagande.....	12
4.4.5	Utöva påtryckningar gentemot staten för ökat kommunalt självbestämmande gällande invandringspolitiken.....	12
4.4.6	Samhällsorienteringen för nyanlända ska förlängas.....	12
4.4.7	Restriktiva regler ska gälla för anlåtande av tolkar - undantaget teckentolkar.....	13
4.4.8	Service och information ska i regel endast ges på svenska, moderna språk och de nationella minoritetsspråken.....	13
4.4.9	Kräv språktest och prov i svenskt samhällsliv för invandrare som önskar delta i kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare.....	13
4.4.10	Bli bättre på att informera om återvändningsstödet	13
4.4.11	Kommunens anställda ska uppmanas rapportera misstänkta brott mot utlänningslagen.....	13
4.4.12	Bokslut för integrationsåtgärder ska utvärderas.....	13
4.5	Jämställdhet.....	14
4.5.1	Kartlägg omfattningen av hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, barnäktenskap, könsstympning och slöjtvång	14
4.5.2	Det överordnade målet för kommunens jämställdhetsarbete ska vara att ge alla samma förutsättningar.....	14
4.6	Lokalt näringsliv.....	14
4.6.1	Positiv inställning som främjar näringslivet.....	14
4.6.2	Förbättra de kommunala upphandlingarna.....	14
4.6.3	Örebros gynnsamma logistiska läge ska tillvaratas.....	14
4.6.4	Örebro kommun ska vara lyhörd inför de lokala företagens behov	15
4.6.5	Utred om och hur kommunen kan stötta lokala serviceföretag på landsbygden	15
4.6.6	Andelen lokalproducerade livsmedel som kommunen köper in ska öka.....	15
4.6.7	Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter.....	15
4.6.8	Animaliska livsmedel ska endast köpas in från producenter som uppfyller kraven enligt svenska regelverk.....	15
4.7	Miljö, hållbarhet och klimat.....	15
4.7.1	Pragmatism i stället för klimatångest	15
4.7.2	Sansad utbytestakt av miljöbelastande element.....	16
4.7.3	Satsa inte på vindkraft då det är ett ineffektivt sätt att värna miljön	16
4.7.4	Kärnkraft i Örebro kommun	16
4.8	Teckenspråkets huvudstad - på riktigt!.....	16
4.8.1	Teckenspråkiga ska inte diskrimineras i Örebro kommun	16
4.8.2	Teckentolksbristen måste åtgärdas.....	16
4.8.3	Utökad utbildning av teckenspråk för hörande.....	17
4.8.4	Fritidsgården Fritte ska ha erforderliga resurser.....	17
4.9	Tiggeri.....	17
4.9.1	Kommunen ska inte bekosta kost eller logi åt hitresta utländska tiggare.....	17
4.10	Trygghet.....	17
4.10.1	Inför en arvodesmodell för nattvandrande vuxna.....	17
4.10.2	Inrätta en kommunal brottsofferfond.....	17
4.10.3	Utred hur kommunen kan understödja Polisen, i syfte att primärt avlasta deras administrativa börda	18
4.10.4	Antalet kommunalt finansierade väktare och ordningsvakter ska kraftigt öka.....	18
4.10.5	Utbildning i självförsvar och personlig säkerhet	18
4.11	Kommunövergripande driftbudgetramar	18
5. Direktiv till de kommunala bolagen	22	
5.1	Gör en översyn.....	22
5.2	Örebrobostäder AB.....	22
5.2.1	Eftersträva blandade boendeformer	22
5.2.2	Skapa möjligheter för hyresgäster att sänka sina kostnader.....	22
5.2.3	Motverka segregationen.....	22
5.2.4	Nej till kvoterade lägenheter för nyanlända.....	22
5.3	Länsmusiken i Örebro AB.....	22

5.3.1	Utöka den egna finansieringen	22
5.4	Länsteatern i Örebro AB	22
5.4.1	Utöka den egna finansieringen	22
5.5	Kumbro Stadsnät AB.....	23
5.5.1	Höj ambitionsnivån kring bredbandsutbyggnad på landsbygden.....	23
5.6	Kumbro Vind AB.....	23
5.6.1	Gör om Kumbro Vind till Kumbro Energi.....	23
5.7	Biogasbolaget i Mellansverige AB.....	23
5.7.1	Avyttra Örebro kommuns andel i Biogasbolaget i Mellansverige	23
5.8	Örebro Parkering AB.....	23
5.8.1	Avveckla bolaget och flytta över verksamheten till Teknik- och serviceförvaltningen	23
5.9	Örebro Läns Flygplats AB.....	23
5.9.1	Ett breddat ägande.....	23
6.	Bygg- och miljönämnden.....	24
6.1	Nej till byggande på bördig jordbruksmark.....	24
6.2	Bygg mer i enlighet med klassisk arkitektur.....	24
6.3	Förbättra inspektionerna av verksamheter som kan ha en negativ miljöpåverkan.....	24
6.4	Etableringen av fundamentalistiska moskéer ska motverkas.....	24
6.5	Driftbudget: Bygg- och miljönämnden.....	24
7.	Funktionsstödsnämnden.....	25
7.1	Höj habiliteringsersättningen till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag	25
7.2	Återinför aktivitetspengen!.....	25
7.3	Beslut om särskilt boende ska verkställas.....	25
7.4	Säkerställ tillgången till teckentolkar i kommunens verksamheter för döva och hörselskadade	25
7.5	Teckenspråkiga ska inte diskrimineras i Örebro kommun	25
7.6	Intern kontrollfunktion för att säkra Fritidsgården Frittes finansiering	26
7.7	Utförligare rapportering kring LSS med skarpa krav så att vitesföreläggande inte ska riskeras.....	26
7.8	Driftbudget: Funktionsstödsnämnden.....	26
8.	Förskolenämnden.....	27
8.1	Underlätta kompetensförsörjningen på landsbygden.....	27
8.2	Uppmuntra till fler dagmammor och föräldrakooperativ	27
8.3	Värna landsbygdsförskolorna.....	27
8.4	Undersök möjligheterna till flexitid	27
8.5	Undersök möjligheterna till slopat karensavdrag.....	27
8.6	Minska administrationen	27
8.7	Fortsätt arbetet med att minska barngrupperna.....	27
8.8	Kommunen ska alltid avslå ansökningar av fristående förskolor som drivs av eller mottager ekonomiskt stöd från islamister.....	28
8.9	Gör förskolan till frizon från hederskultur	28
8.10	Säkerställ personalens kunskaper i svenska.....	28
8.11	Driftbudget: Förskolenämnden	28
9.	Grundskolenämnden.....	29
9.1	Landsbygdens skolor ska värnas	29
9.2	Debitera vårdnadshavare vid uppsåtlig skadegörelse	29
9.3	Förbättrat mentorskap för nya lärare	29
9.4	Avlasta lärarna och öka vuxennärvaron	29
9.5	Inför mer motion på schemat	29
9.6	Säkerställ god och näringsrik mat.....	29
9.7	Motverka slöjtvång inom grundskolan.....	30
9.8	Inför skriftliga ordningsomdömen från första klass	30
9.9	Minska kostnaderna för hemspråksundervisningen.....	30
9.10	Skolinspektionen ska alltid avrådas att godkänna ansökningar av friskolor som drivs av eller mottager ekonomiskt stöd från islamister.....	30
9.11	Förbättra samverkan mellan viktiga samhällsfunktioner för att upptäcka och hjälpa barn i tid	30
9.12	Inför frivilliga slumpmässiga drogtester.....	30
9.13	Fri tillgång till kostnadsfria mensskydd i högstadiet	30
9.14	Nej till stängningen av Kryddgårdsskolan och Sörbyängsskolan	31

9.15	Driftbudget: Grundscolenämnden	31
10.	Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	32
10.1	Förbättra studie- och yrkesvägledningen	32
10.2	Utveckla Kvinnersta som ett kluster för jord- och skogsnäringar	32
10.3	Inför frivilliga slumpmässiga drogtester	32
10.4	Motverka felaktiga bidragsutbetalningar	32
10.5	Öka krav på motprestation	33
10.6	Genomför företagsarsning i utsatta områden	33
10.7	Inför integrationsplikt	33
10.8	Inför praktik som obligatorisk del av SFI	33
10.9	Omprioritera resurser från arbetsmarknadsinsatser till yrkesutbildningar	33
10.10	Driftbudget: Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	34
11.	Kultur- och fritidsnämnden	35
11.1	Kommunen ska upprätta en kulturarvsfond	35
11.2	Nej till enprocentregeln	35
11.3	Kommunens inköpta konst ska vara tidlös	35
11.4	Fritidsgården Fritte ska ha erforderliga resurser	35
11.5	Det kommunala stödet till vuxenkultur ska vara sparsamt	35
11.6	Det kommunala stödet till OpenART ska avslutas	35
11.7	Dra in kommunala bidrag till föreningar eller studieförbund som bjuder in hatpredikanter	35
11.8	Skattefinansieringen av föreningar vars verksamhet syftar till att befästa invandrades ursprungliga kulturella identiteter ska avvecklas	36
11.9	Kommunalt kulturstöd ska inte gå till politisk eller starkt politiserad verksamhet	36
11.10	Synliggör nyttan med fritidsaktiviteter för barn och unga	36
11.11	God kvalitet i motionsspåren ska säkerställas	36
11.12	Starta upp en motorgård för ungdomar	36
11.13	Återuppliva Rådhusets julkalender	36
11.14	Nej till utökad finansiering av Tegelbruket	37
11.15	Driftbudget: Kultur- och fritidsnämnden	37
12.	Markplanerings- och exploateringsnämnden	38
12.1	Planera byggande och trafik efter verkligheten	38
12.2	En ändamålsenlig stadsplanering som sätter tryggheten främst	38
12.3	Öka småhusbebyggelsen för att svara upp mot samhällets efterfrågan	38
12.4	Visa hänsyn till det lokala kulturarvet vid nybyggnation och anpassa arkitekturen	38
12.5	Stoppa bilfientligheten	38
12.6	Nej till Citylinjen/Snabbussar/Bus Rapid Transit (BRT)	39
12.7	Bevara Örebros utomhusparkeringar	39
12.8	Bilparkeringsnormen ska höjas till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet	39
12.9	Inför gratis kollektivtrafik för ålderspensionärer	39
12.10	Biologisk mångfald - Beakta vikten av natur-, park- och grönområden och bevara naturområdena	39
12.11	Gör Sörbyskogen till ett naturreservat	40
12.12	Driftbudget: Markplanerings- och exploateringsnämnden	40
13.	Socialnämnden	41
13.1	En effektiv och evidensbaserad vård av missbrukare	41
13.2	Utökade krav på motivationsarbete i missbruksvården	41
13.3	Familjehemsplaceringar framför behandlingshem	41
13.4	Utökad stöd till verksamheten Unga mammor och pappor	41
13.5	Utöka Portens öppettider	41
13.6	Utökad arbete med våld i nära relation	42
13.7	Verka för att stimulera ett välfungerande samarbete inom kommunen och med polisen	42
13.8	Förebyggande arbete mot bedrägerier riktat till sårbara grupper	42
13.9	Utförligare rapportering kring SoL och LSS med skarpa krav så att vitesföreläggande inte ska riskeras	42
13.10	Driftbudget: Socialnämnden	43
14.	Teknik- och servicenämnden	44
14.1	Omarbetad kostpolicy	44
14.1.1	Vildsvinskött som nytt köttalternativ	44

14.1.2	Minska kostnader för specialkost	44
14.1.3	Kommunens verksamheter ska inte bekosta religiös specialkost.....	44
14.1.4	Modell för minskat matsvinn	44
14.2	Förbättrad och utökad belysning	44
14.2.1	Öka tryggheten med utökad belysning	44
14.2.2	Åtgärda trasig gatubelysning omedelbart	44
14.3	Hårdare krav i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna	44
14.3.1	Inför tiggerifria zoner.....	44
14.3.2	Kräv alltid tillstånd för fyrverkerier.....	45
14.3.3	Förbud mot böneutrop.....	45
14.3.4	Utökad kamerabevakning.....	45
14.4	Förbättra tryggheten i parkeringshusen.....	45
14.5	Hastighetsdämpande åtgärder ska utformas på ett sätt som stör trafikflödena så lite som möjligt.....	45
14.6	Gaturummet ska planeras med underhållsaspekten och framkomlighet i åtanke	45
14.7	Ta hand om befintlig infrastruktur.....	46
14.8	Utred i vilka korsningar som rondellösningar skulle vara lämpligt.....	46
14.9	Sänk parkeringsavgifterna i citykärnan med omnejd.....	46
14.10	Driftbudget: Teknik- och servicenämnden.....	46
15. Valnämnden	.....	47
15.1	Förbättra flödet vid valbåsen så att man minskar köbildning	47
15.2	Uppmuntra till förtidsröstning	47
15.3	Bättre kontroll så att alla partiers valsedlar finns tillgängliga	47
15.4	Driftbudget: Valnämnden	47
16. Vård- och omsorgsnämnden	.....	48
16.1	Mer resurser till hemvård och vårdboende	48
16.2	God servicenivå inom färdtjänsten.....	48
16.3	Bevara kompetensen inom vårdverksamheten	48
16.4	Utveckla valfriheten inom vården	48
16.5	Ge vården högre status och attrahera fler inom yrket.....	48
16.6	Motverka kompetensflykt och säkra kvaliteten.....	48
16.7	Avskaffa ofrivilligt delade turer	48
16.8	För trygghet på ålderns höst behöver vi införa språktest	49
16.9	Valfrihet och konkurrens inom äldreomsorgen.....	49
16.10	Ömbrogården ska återöppnas	49
16.11	Aktiv fritid och service för äldre.....	49
16.12	Åldrande med aktivitet och kunskapsutbyte.....	49
16.13	Särskilda äldreomsorgspersoner och volontärförmedling.....	49
16.14	IT-satsning för äldre	49
16.15	Rekreativ verksamheter för mindre bemedlade äldre.....	50
16.16	Fler mötesplatser för äldre	50
16.17	Musikunderhållning inom äldreomsorgen.....	50
16.18	Möjlighet till medtag av husdjur vid inflyttning.....	50
16.19	Ökad besöksvänlighet på äldreboenden	50
16.20	Trivselskapande åtgärder på uteplatser och trädgårdar	50
16.21	Säkerställ att äldre brottsoffer får en särskild kontaktperson och i varje fall där det önskas ges bra stöd.....	50
16.22	Beslut om särskilt boende ska verkställas.....	51
16.23	Utförligare rapportering kring SoL med skarpa krav så att vitesföreläggande inte ska riskeras	51
16.24	Driftbudget: Vård- och omsorgsnämnden.....	51
17. Överförmyndarnämnden	.....	52
17.1	Det ska inte gå att ta på sig fler uppdrag som god man än vad man rimligen klarar av	52
17.2	Överförmyndarkansliet behöver bli mer tillgängligt	52
17.3	Överförmyndarnämndens handläggningstid behöver förbättras.....	52
17.4	Kostnader utanför nämndens kontroll	52
17.5	Ärendehantering ska skötas digitalt	52
17.5	Driftbudget: Överförmyndarnämnden.....	53

18. Investeringsprogram	54
18.1 Vårt förslag till investeringsprogram.....	54
18.2 Ökade driftkostnader till följd av investeringar för skattefinansierad verksamhet (exkluderat taxefinansierat).....	54

1. Förord

För Sverigedemokraterna är tryggheten alltid central och det syns inte minst i denna budget för Örebro kommun 2025. I Sverigedemokraternas Örebro rör du dig säkert mellan punkt A och punkt B. I Sverigedemokraternas Örebro släpper du tryggt iväg dina barn till skolan utan att oroa dig för slapphänthet, radikaliserade klasskamrater eller undermålig lärmiljö. I Sverigedemokraternas Örebro känner du ett lugn inför den dag då du blir gammal och behöver samhällets stöd i vardagen. För i Sverigedemokraternas Örebro fungerar välfärden. Det beror på att Sverigedemokraterna fokuserar på det som en kommun ska fokusera på och skalar bort allt det där andra, det som inte behövs när kommunen inte har råd.

Att ha råd är också ett kapitel för sig. Visst kan kommuner bestämma sig för att ha skyhöga skatter och skära ned på servicen till kommuninvånarna för att bekosta allt vidare spenderarbyxor. Sverigedemokraterna ser det dock inte så, eftersom kommunadministrationen är till för kommuninvånarna och inte tvärtom. När kostnaderna sväller är det alltså läge att behålla svängremmen spänd och fundera på varför det stramar och sväller – och var det sväller. Samt vad man kan göra åt det.

Är det utifrån en förbättrad service efterfrågad av kommuninvånarna, då är det en sak. Då är det kommunal kärnverksamhet. Är det istället kommunpampar som initierar dyra skrytprojekt med syfte att skapa monument över sig själva så är det förslösade skatte kronor och långt från vad skattebetalarnas pengar borde gå till. Finns det nog med pengar i kommunens skattkista för att någon överhuvudtaget ska börja tänka i de banorna så är det dags att omfördela de medlen till de verksamheter som behöver dem. Är verksamheterna redan på fötter så sänks skatten. Svårare än så är det inte. Örebroarna ska få den service och den trygghet de har rätt att förvänta sig av kommunen för den skatt de betalar in och resten av sina surt förvärvade pengar ska de få behålla för egen del.

I den här budgeten visar Sverigedemokraterna på vad som kan göras även med en sänkt skattesats när prioriteringarna är rätt. Det finns möjlighet till ordentliga besparingar på bland annat politik, överflödigt administration och kultur som borde vara självfinansierande. Då kan Örebro exempelvis behålla de två populära skolorna i Sörbyängen som nyligen stängdes, sätta guldkant på vardagen i äldrevården och återinföra den uppskattade aktivitetspengen för funktionshindrade. Att en gång för alla sätta P för en redan från början feltäckt bussidé anpassad för miljonstäder och en överfinansierad konstarsenal och ersätta det med vägunderhåll, ökad trygghet i samhället och en välfärd värd namnet är för oss självklart. Det kallar vi för en kommun som är till för kommuninvånarna.

Helena Ståhl

Oppositionsråd

2. Våra viktigaste ställningstaganden

Trygghet

Du ska aldrig känna osäkerhet i vårt Örebro. Mörka nätter, gängkriminella, våld i hemmet, islamisering, droghandel, samhällskriser och krig ska inte hindra din vardag eller din säkerhet.

Därför lägger vi många satsningar på att just förbättra tryggheten i din vardag och förbereda samhället för att på bästa möjliga sätt vara förberett att hantera alla större kriser.

Äldre

På ålderns höst ska du känna en säkerhet i att samhället finns där för dig och kan erbjuda dig den service och vård som du behöver. Samtidigt ska du som anställd ha en bra arbetsmiljö, med bra villkor, där du tydligt värderas för den service du är en del av.

Därför lägger vi många satsningar på att skapa guldkant i äldres tillvaro, återöppna Ölmbrogården och förbättra villkoren för våra anställda.

Skola

Våra barn är vår framtid och de ska erbjudas bästa möjliga förutsättningar för att lyckas i livet. En bra utbildning är fundamentet, där lugn och ro i klassrummet med behöriga lärare är viktiga grundpelare för att nå den målbilden.

Därför lägger vi många satsningar på att skapa lagom stora klasser, bra skolmat, värnande av landsbygdsskolor och en mängd olika kvalitetssatsningar som utvecklar kommunens skolor både för eleverna och för de anställda.

Några nyheter i denna budget

- Lev upp till titeln som Europas teckenspråkshuvudstad.
- Inför digitalt arkiv för Överförmyndarnämnden.
- Återöppna Kryddgårdsskolan och Sörbyängsskolan.
- Aktivitetspeng till funktionshindrade.
- Ändamålsenligare inspektioner gentemot miljöfarliga verksamheter.
- Prioritera lokal kärnkraft före vindkraft.

3. Ekonomisk plan

- Verksamhetens resultat ska uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Kommunens egna investeringar i skattefinansierad verksamhet ska ha en självfinansieringsgrad på minst 100 procent.
- Koncernens investeringar i skattefinansierad verksamhet, exklusive exploateringsinvesteringar, får inte överskrida 12 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Kommunens soliditet ska uppgå till minst 50 procent, inklusive pensionsförpliktelser men exklusive internbankens påverkan.

3.1 Finansiella mål för perioden 2025–2028

Vår budget strävar efter varsamhet med skattemedlen och ett fokus på kärnområdena. Genom att lägga stora effektiviseringsuppdrag på verksamheter som antingen är ineffektiva eller ligger utanför kommunens kärnuppgifter kan vi stärka välfärden.

3.2 Resultatbudget

Resultatbudget (belopp i miljontals kronor)	Bokslut 2023	Rev Budget ÖSB 2024 jun	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	2 714	2 980	3 062	3 193	3 318	3 443
Verksamhetens kostnader	-13 008	-13 622	-13 990	-14 577	-15 148	-15 716
- varav effektiviseringar	111	101	124	82	82	82
Avskrivningar	-274	-310	-310	-330	-350	-360
Verksamhetens nettokostnader	-10 568	-10 952	-11 240	-11 718	-12 184	-12 638
Skatteintäkter	8 379	8 582	8 921	9 335	9 707	10 124
<i>Därav skattesänkning 1/2/3/4 öre</i>			-4	-9	-14	-19
Generella statsbidrag	2 279	2 447	2 514	2 536	2 573	2 597
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	10 659	11 029	11 434	11 872	12 280	12 721
Verksamhetens resultat	91	77	194	153	96	83
Finansnetto	479	250	275	290	270	270
- varav utdelning från bolagen	30	65	65	65	65	65
Årets resultat	570	327	469	443	366	353
Skillnad mot styret			+2	+7	+2	-1

3.3 Nyckeltal

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Finansiella mål						
Verksamhetens resultat i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	0,9%	0,7%	1,7%	1,3%	0,8%	0,7%
Självfinansieringsgrad, kommunens skattefinansierade investeringar	164,0%	95,0%	116,8%	107,2%	93,9%	89,6%
Kommunkoncernens investeringar i skattefinansierad verksamhet i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	8,0%	12,0%	9,0%	8,0%	6,7%	6,4%
Soliditet, inklusive pensionsförpliktelser men exklusive internbankens påverkan	56,9%	56,3%	57,4%	59,3%	60,8%	62,3%
Övriga nyckeltal						
Årets resultat i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	5,3%	3,0%	4,1%	3,7%	3,0%	2,8%
Avskrivningar i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	2,6%	2,8%	2,7%	2,8%	2,9%	2,8%
Nettokostnader i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	-99,1%	-99,3%	-98,3%	-98,7%	-99,2%	-99,3%
Skatteintäktsutveckling	5,0%	3,5%	3,7%	3,8%	3,4%	3,6%
Nettokostnadsutveckling inkl. jämförelsestörande poster	10,7%	3,6%	2,6%	4,3%	4,0%	3,7%
Finansnettot i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	4,5%	2,3%	2,4%	2,4%	2,2%	2,1%

3.4 Driftbudgetramar

	Rev ÖSB 2024 juni	Budget 2025	Skillnad mot styre	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Nämnd/anslag, belopp i miljoner kronor						
Kommunfullmäktige	17,1	17,3	+0,0	17,5	17,5	17,5
Kommunfullmäktige	13,2	13,2	+0,0	13,2	13,2	13,2
Stadsrevisionen	3,9	4,1	+0,0	4,4	4,4	4,4
Nämnder	10 607,8	10 664,7	-13,9	10 691,4	10 705,5	10 738,4
Förskolenämnden	1 172,5	1 159,8	+5,0	1 159,8	1 159,8	1 159,8
Grundskolenämnden	2 508,5	2 497,5	+2,8	2 497,5	2 497,5	2 497,5
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	1 315,8	1 325,4	-8,2	1 325,4	1 325,4	1 325,4
Funktionsstödsnämnden	1 226,7	1 251,3	+3,4	1 275,0	1 298,7	1 322,4
Socialnämnden	685,7	757,7	+3,5	753,7	749,7	755,7
Vård- och omsorgsnämnden	1 980,3	2 001,0	+35,0	2 001,0	2 001,0	2 001,0
Bygg- och miljönämnden	26,4	26,5	+0,0	26,5	26,5	26,5
Kultur- och fritidsnämnden	426,7	403,0	-18,6	403,0	403,0	403,0
Markplanerings- och exploateringsnämnden	90,2	92,4	+0,0	92,4	92,4	92,4
Teknik- och servicenämnden	258,8	263,1	+0,0	263,1	263,1	263,1
Valnämnden	3,9	0,2	+0,0	8,9	0,2	0,2
Överförmyndarnämnden	20,6	21,1	+0,5	20,6	20,6	20,6
Kommunstyrelsen	891,8	865,7	-37,2	864,5	867,6	870,8
varav Kommunledningen	44,4	34,0	-10,4	34,0	34,0	34,0
varav Kommunledningsförvaltningen	473,1	453,1	-19,2	453,1	452,8	452,8
varav Kommungemensamma verksamheter	374,2	378,6	-7,6	377,4	380,8	384,0
Utrymme för kommunstyrelsen	373,5	554,0	-12,4	1 085,6	1 536,3	1 958,3
Oförutsedda behov – Kommunstyrelsen	29,0	29,6	-6,7	29,6	29,6	77,7
Oförutsedda behov – KS utskott	1,9	1,2	-0,8	1,2	1,5	1,5
Ej utfördelade	0,0	0,0	+0,0	0,0	0,0	0,0
Utrymme för överfört resultat	0,0	3,0	+0,0	6,0	6,0	6,0
Utrymme för volym	0,0	5,8	+0,0	55,8	105,8	135,8
Utrymme för generella kostnadsökningar	211,4	372,6	-2,5	753,0	1 158,0	1 561,7
Utrymme för beslutad KS-finansiering – investeringsprogram	131,1	203,7	-2,3	383,7	460,7	482,6
Sänkning av arvoden i nämnder/KS (exkl. fritidspolitiker)		-6,4	-6,4	-6,4	-6,4	-6,4
Riktad omprövning ofördelat – tolkkostnader		-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Trygghetsåtgärder		30,0	+30,0	30,0	30,0	30,0
Riktat effektiviseringskrav	0,0	-81,6	+0,0	-163,3	-244,9	-326,6
Finansiering	-356,4	-306,1	+0,0	-406,2	-425,0	-435,8
Pensionskostnader och personalförsäkringsnetto	168,9	246,1	+0,0	187,1	208,9	225,6
Personalförsäkringsnetto	-702,9	-512,9	+0,0	-504,1	-500,0	-503,0
Pensionskostnader inkl löneskatt	851,8	734,0	+0,0	666,2	683,9	703,6
Semesterlöneskuldändringar	20,0	25,0	+0,0	25,0	25,0	25,0
Kapitalkostnader	-434,3	-461,2	+0,0	-507,3	-548,0	-575,4
Försäljning tomträtter	-20,0	-20,0	+0,0	-20,0	-20,0	-20,0
Exploateringsintäkter	-71,0	-71,0	+0,0	-66,0	-66,0	-66,0
Driftbudget totalt	10 641,9	10 929,9	-6,6	11 388,4	11 834,3	12 278,5

3.5 Effektiviseringsuppdrag

För att finansiera satsningar inom välfärden och för att stärka tryggheten för vanliga Örebroare föreslår vi alltså utökade effektiviseringar på utvalda områden jämfört med de styrande. Dessa kan hämtas hem dels genom effektiviseringar av ineffektiva arbetsmarknadsåtgärder, genom att anamma hårdare kontroller för försörjningsstöd (Södertäljmodellen), dels genom besparingar på resor och konferenser.

Nedan redovisas de utökade effektiviseringsuppdrag som vi föreslår per nämndområde, utöver de styrandes effektiviseringsuppdrag:

Effektiviseringsuppdrag (SD)	
Effektivisering försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder	-15,3
Utökad effektiviseringsuppdrag bygg- och miljönämnd	-0,3
Utökad effektiviseringsuppdrag KLF +3%	-15,3
Utökad effektiviseringsuppdrag kultur och fritid	-4,5
Arvoden/löner politiska kanslier	-6,9
Effektiviseringskrav Örebrokompaniet	-3,7
Riktad omprövning ofördelat - tolkkostnader	-4,0
Optimering av tjänster	5
Summa (mnr)	-45,0

3.6 God hushållning med skattemedlen

3.6.1 Sök de statsbidrag vi är berättigade till

Örebro kommun har tidigare gått miste om statliga bidrag genom att inte söka dem. Det är allvarligt när sådant händer eftersom kommuninvånare då går miste om resurser. Kommunen ska se över sina rutiner för att säkerställa att det inte händer igen.

3.6.2 Påbörja arbetet med nollbasbudget

En budget baserad enbart på lagens krav ska upprättas för att ha en tydlig grundkostnad för kommunen. Därefter kan politiska prioriteringar adderas i efterhand. På detta sätt renodlar vi ekonomin och säkerställer att varje skattekrona används på bästa sätt.

3.6.3 Minska kostnaderna för avgångsvederlag

Miljontals kronor läggs på att köpa ut personal som från Örebro kommuns verksamheter, detta är inte rimligt och ska stramas åt så hårt som möjligt. Vid en ohållbar arbetsmiljö kan man börja att fundera på ett förändrat arbetssätt i undantagsfall med mer arbetsuppgifter inom egenarbete eller på distans men så klart med samma förväntningar på prestationen som på vanligt arbete. Hemarbete ska så klart inte vara en belöning för brister i yrkesutövningen.

3.6.4 Det kommunala partistödet ska halveras

Alltför vidlyftiga kontanta stöd till partierna hämmar det traditionella folkrörelsearbetet och skapar stora nackdelar för mindre partier som inte har tillgång till samma ekonomiska medel. Därför vill vi halvera det kommunala partistödet till partierna så invalda partier har ekonomiska resurser på en mer försvarlig nivå.

3.6.5 Arvoden för yrkespolitiker ska sänkas med 25 procent

En viktig del i att vitalisera den lokala demokratin är att medborgarna har förtroende för politiken och att de politiska rörelserna bygger på traditionellt folkrörelsearbete. Alltför generösa politikerlöner riskerar att minska förtroendet för politiken och motverkar det traditionella folkrörelsearbetet. Därför vill vi minska kommunalrådsarvodena med en fjärdedel. Detta innebär en generell besparing på kommunens politiska kostnader.

3.6.6 Nej till onödiga symboliska utgifter så som HBTQI-diplomer

Vi förväntar oss att alla inom kommunens verksamheter uppträder korrekt i enlighet med lagstiftningen som gott och väl täcker in dessa perspektiv. Skulle det mot förmodan uppstå händelser med brister i bemötandet så är det självklart något som ska arbetas vidare med där det brister. Flertalet utbildningar som krävs för att arbeta inom kommunen innehåller detta ämne vilket betyder att kunskapen redan finns inom verksamheten. Däremot har vi inget emot att genomföra en undersökning av om det finns generella problem i hur kommuninvånare blir bemötta av kommunanställda.

3.6.7 Prioritera energieffektivisering

Investeringar i tilläggsisolering, nya energieffektiva fönster och dörrar och återvinning av frånluftsvärme med värmepump, är investeringar som både ger bättre inomhusklimat och lägre driftkostnader. Nollenergihus är ett nytt koncept som vi vill ge mer uppmärksamhet i kommunen. Till stor del betalar satsningen sina egna merkostnader på sikt genom minskade driftkostnader.

3.6.8 Upprätta bokslut för kostnader och uppnådda effekter av satsningar och åtgärder i Vivalla

Att Vivalla fortfarande klassas som särskilt utsatt område säger mycket om att hittills gjorda satsningar varit ineffektiva och ett dåligt fungerande val av åtgärder. Det måste till en helt ny riktning där grundorsakerna till problemen hanteras med rimliga och välavvägda satsningar. För att kunna nå dit måste en grundlig utvärdering ske gällande alla historiska åtgärder och satsningar som gjorts i området för att framöver ha god grund i vilka åtgärder som varit effektiva och vilka åtgärder som varit mindre effektiva eller rent av kontraproduktiva. Utan ett ordentligt bokslut av det som historiskt har gjorts, saknas förutsättningarna för att lösa Vivallas problem.

3.6.9 Avsluta samarbetet med Fairtrade

Det kostar Örebro kommun tiotusentals kronor varje år att vara en Fairtrade-diplomerad kommun, utöver de extra kostnader som läggs på de dyrare produkter som köps in. Ingen vet hur kommunens inköp av Fairtrade-produkter har påverkat producentländerna. Ingen vet egentligen vad kommunens invånare får för de skattemedel som går till Fairtrade-produkter eller hur mycket mer pengar de egentligen betalar jämfört med om kommunen skulle köpa in konventionella produkter. Fairtrade ägs av LO och Svenska Kyrkan som tar in alla intäkter och samlar in bidrag av skattebetalarna, på så sätt får skattebetalarna betala för LO:s opinionsbildning. Sverigedemokraterna anser inte att detta är förenligt med vad en kommun ska syssla med. Vi vill därför att Örebro kommun avvecklar sitt engagemang i Fairtrade och inte längre vara Fairtrade-diplomerad.

3.6.10 Effektivisera de kommunala processerna

Onödigt arbete och tidsläckage måste arbetas bort och fokus ligga på kärnuppdraget i allt som görs. Detta för att minska kostnader för kommunverksamheten och leva upp till medborgarnas behov. Nytt arbete som samverkansformer och projekt får inte växa till nackdel för kärnverksamhet. Det ska finnas ett tydligt gynnandeuppdrag för kärnverksamhet och effektivt genomförande. Liggtid och handläggning av ärenden inför möten och föredragningar ska kortas ned med åtminstone 30 procent. Chefer uppdras att identifiera tidsläckage och andra brister i existerande processer och att åtgärda de bristerna. Konkret och lättillgänglig utbildning i effektiviserande metoder, såsom Lean, ska ges för alla chefer i kommunen och utgöra utgångspunkten i kommunens heltäckande arbete.

3.6.11 Färre möten i externa lokaler – fler digitala möten

Idag förläggs vissa möten på externa, dyra anläggningar, som exempelvis Loka Brunn, där kostnaden kan hamna på hundratusentals kronor extra per sammanträde. Örebro kommun har många fastigheter där man kan sammanträda när behov av andra lokaler uppstår än de vanliga sammanträdesrummen. I pandemins spår har vi varit tvungna att skynda på utbyggnaden av digitaliserade möten, vilka kan användas i allt högre grad framöver med stora vinster både vad gäller pengar, tid, resor och därmed också miljön.

4. Kommunövergripande

4.1 Bra arbetsgivare och god arbetsmiljö

4.1.1 Avskaffa de ofrivilligt delade turerna

Arbetsvillkoren för främst kvinnor i offentlig sektor är under all kritik med skenande stress och höga sjukskrivningstal. En starkt bidragande orsak till den psykosocialt dåliga arbetsmiljön beror på de ofrivilligt delade turerna. Med införandet av elva timmars dygnsvila har schemalaggningsen försvårats. Därmed måste vi lägga ett ökat fokus på att säkerställa bra scheman för våra anställda.

4.1.2 Utöka personskyddet för yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete

En stor del av att vara en bra arbetsgivare är att säkerställa att personalen känner sig trygg på sin arbetsplats. Kommunen ska verka för ett utökat personskydd för de yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete. I stället för att öronmärka pengar till någon särskild satsning som inte passar alla, så skapar vi i stället en pott där verksamheterna kan äska pengar till trygghetsfrämjande insatser. Trygghetsfrämjande insatser kan till exempel handla om utbyggnad av personlarm, tillfällig ökning av personalstyrkan, skyddsutrustning och väktare. Vi vill också skydda rektorer mot repressalier från föräldrar genom att de ska slippa ha sitt namn på orosanmälningar, i stället ska chefer högre upp i organisationen ta på sig det ansvaret.

4.1.3 Erbjud kostnadsfri vaccination för TBC och säsongsinfluensa till personal i verksamheter som i hög grad är utsatt för smittorisk

Personalen i Örebro kommun ska också känna sig trygg i att inte smittas av farliga sjukdomar. Därför ska kommunen alltid erbjuda och uppmuntra till kostnadsfri vaccination mot TBC och säsongsinfluensa för personal i de verksamheter som i högre grad än andra är utsatta för smittorisker.

4.1.4 Inför politiskt och religiöst neutral klädkod för kommunens anställda

När man som anställd i Örebro kommun möter medborgare, är det viktigt att man uppför sig professionellt och ger ett neutralt intryck. De som jobbar i kommunen ska därför alltid förväntas bära en politiskt och religiöst neutral klädsel. Den som kommer i kontakt med kommunens myndighetsutövning ska aldrig behöva oroa sig över lojalitetskonflikter utan den som jobbar för kommunen representerar bara kommunen och inget annat.

4.1.5 "Positiv" särbehandling ska inte förekomma inom Örebro kommuns verksamheter

Örebro kommun ska alltid behandla alla arbetssökande lika, ingen form av så kallad positiv särbehandling ska förekomma när kommunen rekryterar eller kallar till arbetsintervju. Att tillhöra en underrepresenterad grupp i ett yrke, exempelvis manlig arbetssökande till förskolan, ska inte ses som meriterande. Samtliga arbetssökande ska i stället bemötas som individer och bedömas utifrån sina individuella kvalifikationer, något annat förfarande är uppenbart diskriminerande. Därför vill vi avskaffa så kallad positiv särbehandling som verktyg vid rekrytering.

4.1.6 Åtgärda kompetensflykten

Inom en rad olika arbetsområden inom kommunen råder det kompetensflykt. Orsakerna till detta är många med problem såsom dåliga lokaler, bristfällig inomhusmiljö, arbetsplatsmobbing, hot och våld, som bidrar till en osund kultur där verksamheter sluter sig från insyn. Mångårig kompetens tas för given, vilket betyder att nyanställd personal utan utbildning, arbetslivserfarenhet och rutiner ibland får högre lönemässig uppskattning än de som kan jobbet. Det blir bakvänt när oerfarenhet belönas framför beprövad kompetens – och det är inte rättvist gentemot de i personalen som sedan länge är trogna kommunen.

4.1.7 Redovisa hela lönekostnaden för anställda

De flesta är medvetna om det skatteavdrag som redovisas på varje lönebesked, men det finns en okunskap kring hela lönekostnaden. Det är inte bara skatteavdrag som görs på bruttolönen, för arbetsgivaren tillkommer även en arbetsgivaravgift på ungefär lika mycket som ska betalas in. Det är egentligen en smula underligt att inkomstskatten redovisas för den anställde när inte arbetsgivaravgifterna gör det, då de är lika obligatoriska. Ur en demokratisk synvinkel är det viktigt att varje skattebetalare också har information om hur mycket skatt denne faktiskt betalar. Regeringen har påbörjat ett arbete för att även arbetsgivaravgiften ska framgå på anställdas lönespecifikationer, men det finns inget som hindrar Örebro kommun från att gå i bräschen med den transparensen och redan nu börja redovisa även de kostnaderna.

4.1.8 Översyn kring friskvårdsbidraget

Friskvårdsbidraget för kommunens anställda ligger idag på 1 300 kronor per år, samtidigt har våra kommunala bolag ett friskvårdsbidrag på upp emot 5 000 kronor per år. Denna diskrepans inom kommunkoncernen är inte rimlig och skillnaderna måste jämnas ut. Samtidigt är nyttjandegraden av friskvårdsbidraget alldeles för låg och de outnyttjade friskvårdsbidragen tillfaller då det upphandlade företaget. Det finns därmed stor anledning att både göra en översyn kring att höja nivån på friskvårdsbidraget, samt hitta ett mer fördelaktigt avtal, där åtminstone en betydande del av de outnyttjade bidragen återförs till kommunen.

4.2 Civildförsvaret

4.2.1 Öka takten kring krigsplacering i kommunens organisation

Vid kris eller krig ska inga tveksamheter finnas gällande vilken roll varje medborgare har att fylla. Kommunens organisation måste fungera även vid höjd beredskap eller i ett krigstillstånd. Viss krigsplacering har påbörjats inom kommunen, men arbetet är långt ifrån klart och måste prioriteras.

4.2.2 Inventera kommunens skyddsrum och ta fram åtgärds- och underhållsplan

Det krävs ett utförligt arbete att inventera samtliga skyddsrum inom kommunens försorg. Detta för att ha en uppdaterad kartläggning, säkerställa att de omvandlas från förråd till skyddsrum inom 48 timmar samt ha en upprättad underhållsplan. Rutiner för personal kring vem som gör vad gällande skyddsrummen behöver tillskapas, samt utredning kring framtidens behov av skyddsrumsutökning.

4.2.3 Öva kommunstyrelsen kring höjd beredskap för att identifiera brister och arbeta fram nya rutiner

Länsstyrelsen har i uppdrag att koordinera arbetet med uppbyggnaden av ett nytt civilförsvaret där färdiga rutiner arbetas fram för att i framtiden kunna hantera kris och krig. Uthålligheten är den stora bristen och Örebro kommun har flera viktiga funktioner för länet som gör att behovet är extra stort för vår kommun att ligga i framkant i detta arbete. Därför ska kommunstyrelsen övas i arbetet kring höjd beredskap för att stå rustade att kunna hantera eventuellt framtida kriser eller krig på ett fördelaktigt sätt.

4.2.4 Utöka beredskapen för internet och elektricitet

Dagens samhälle är beroende av elektricitet och internet för att fungera. Skulle något av dessa två slås ut haltar direkt många samhällsviktiga funktioner och skulle få förödande konsekvenser under en längre tids bortfall. Rysslands invasion av Ukraina har visat vilka samhällsfunktioner som en kompetent motståndare är intresserad av att slå ut. Ett land utan god möjlighet att kommunicera med omvärlden eller inom det egna landet blir direkt sårbar. Kommunen behöver ha en förberedd lösning i form av internet via satellit, för att säkra kommunikationen med omvärlden. Samt inventera, utvärdera och utöka reservgeneratorerna inom kommunkoncernen, för att säkerställa att kommunens verksamhet kan fortgå även vid eventuella sabotage av Sveriges elsystem.

4.2.5 Utred och planera för införande av säkerhetslager som innehar en buffert om 6 månader

Säkerhetslager är en term som används inom lagerstyrning och logistik för att beskriva den extranivå av varor som lagerförs för att täcka avvikelser i efterfrågan eller leveranser. Det handlar alltså om att bygga en kontinuerlig buffert som minskar risken att stå utan varor vid leveransproblem. Fördelen med säkerhetslager är att varorna hela tiden används, till skillnad från beredskapslager, samt att det är mer strukturerat och har högre kapacitet, jämfört med omsättningslager som är en liknande lagringstyp. Denna typ av lager minimerar återkomsten av de risker som uppkom under Covid 19-pandemin, där vi under lång tid stod utan de viktiga varor och materiell vi var i starkt behov av.

4.3 Demokrati

4.3.1 Beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar

Det är av stor vikt att kommuninvånarna känner sig delaktiga i de kommunala beslutsprocesserna och att folkvalda har god insyn i alla kommunens verksamheter. Vi vill därför att beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar.

4.3.2 Kommunen ska välkomna folkinitiativ och inte ställa upp onödigt hårda kriterier för vad som räknas som giltiga underskrifter

Vi är mycket kritiska till turerna som varit kring folkinitiativet om att folkomrösta om snabbussar (BRT) och anser att kommunledningen gjort demokratin en otjänst när man haft onödigt stränga kriterier för vad som räknas som godkända underskrifter. Med oss vid styret kommer kommunen ha en välkomnande och inkluderande inställning till kommuninvånare som vill göra sin röst hörd i viktiga frågor.

4.3.3 Örebro kommun ska införa medborgarförslag

Möjligheterna för medborgare att påverka politiken mellan valen ökas genom att kommunen öppnar upp för medborgarförslag. Där boende i kommunen kan skicka in sina olika förslag till kommunen och få dessa hanterade av ansvarig förvaltning.

4.3.4 Möjlighet för kommuninvånare att lämna in förslag och samla stöd elektroniskt ska införas

Vi lever i ett ökande digitalt samhälle, samtidigt haltar demokratin med många omständliga analoga lösningar. För att öka medborgarinflytandet i den moderna världen ska kommunen införa digitala lösningar för att elektroniskt lämna in förslag, e-petitioner och namninsamlingar.

4.3.5 Alla partier invalda i kommunfullmäktige ska ha rätt till insynsplatser i bolagsstyrelser, nämnder, utskott och beredningar

För ökad transparens ska samtliga partier erbjudas insynsplatser i nämnder, utskott, beredningar och bolagsstyrelser om partiet saknar representation i berört organ.

4.3.6 Undersök möjligheten till kommunindelning av Östernärke

De senaste åren har Östernärke drabbats av nedläggningar av viktig samhällsservice medan resurserna prioriterats in till stan. Mot bakgrund av alla försämringar och den styvmoderliga behandlingen av Östernärke är det inte mer än rätt att invånarna får säga sitt. En kommunal folkomröstning bör hållas i just Östernärke angående hurvida den delen av kommunen fortsatt ska tillhöra Örebro eller om det på sikt ska verkas för att det blir en egen kommun.

4.3.7 Offentliggör kommunens brottsstatistik

Historiskt sett har kommunen redovisat lokal statistik över den brottslighet som drabbar staden. När den förväntade samhällsutvecklingen med mindre antal brott uteblev så förändrades statistiken till att bli alltmer retorisk i sin redovisning, för att med tiden i praktiken försvinna helt. Man åstadkommer inte en förändring genom att blunda för problemen, utan man gör det genom att ständigt bli påmind om dess närvaro och att det därmed återstår en hel del arbete att utföra.

4.4 Invandring och integration

4.4.1 Minska kommunens attraktivitet för nyanlända så att kostnadstrycket minskar

Örebro kommun har under lång tid tagit emot alldeles för många flyktingar, därför ska kommunen nu göra allt för att minska inflödet av nya migranter. Ta hand om de som är här framför att prioritera ett ständigt ökande antal nya medborgare.

4.4.2 Eftersträva stopp för flyktingmottagande i kommunen

Länsstyrelsen som sätter läns- och kommuntalen över hur många vi kan ta emot i kommunen har inte hörsammat Boverkets information gällande bostadsbristen eller tagit till sig av andra brister såsom högt segregationsindex, den omfattande arbetslösheten med flertalet andra faktorer i förutsättningarna hos kommunen i att klara av uppdraget av att följa Bosättningslagen. Då vi inte håller med om Länsstyrelsens bedömning anser vi att det kommunala självstyret väger tyngre än Länsstyrelsens bedömning varför vi förordar flyktingstopp tills vidare.

4.4.3 Ansök om undantag från bosättningslagen

Örebro är en kommun som i sin helhet fortsatt har stora utmaningar utifrån utbildningsnivå, arbetslöshet och bidragsberoende, varför vi vill att så många bostadsområden – helst hela Örebro – ska betraktas som ett område med socioekonomiska utmaningar och därmed inte vara tillämpliga för boende enligt EBO.

4.4.4 Placera nyanlända flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de kommuner som anser sig se stora fördelar med flyktingmottagande

Eftersom Örebro kommun har en relativt stor andel utrikesfödda jämfört med andra kommuner, anser vi att kommunen ska eftersträva att under etableringstiden placera flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de vänsterstyrda kommuner vars kommunstyren är mest positivt inställda till flyktingmottagning. Detta torde vara fullt möjligt eftersom ett flertal kommuner uttryckligen har nischat sig i frågan och öppet hävdar att migrationen leder till en ekonomisk vinst för dem.

4.4.5 Utöva påtryckningar gentemot staten för ökat kommunalt självbestämmande gällande invandringspolitiken

Det kommunala självbestämmandet är viktigt ur demokratisk synvinkel och därför ska Örebro kommun utöva påtryckningar gentemot nationella nivån för ökat självbestämmande i frågor om flyktingmottagande.

4.4.6 Samhällsorienteringen för nyanlända ska förlängas

Vi menar att det största ansvaret för individens integration i det nya samhället främst ligger hos individen själv. Politiken ska dock sträva efter att tillgängliggöra och sänka trösklarna till det svenska samhället och dess majoritetskultur. Ett viktigt sätt som kommunen kan göra för att möjliggöra detta och underlätta assimilation på är genom att erbjuda en god samhällsorientering till alla nyanlända. Köerna till samhällsorienteringen måste kortas och kursinnehållet utökas för att detta ska kunna bli möjligt på riktigt.

4.4.7 Restriktiva regler ska gälla för anlitande av tolkar - undantaget teckentolkar

Vid kontakt med kommunen erbjuds ofta tolk helt kostnadsfritt, även till personer som bott i Sverige i decennier och som borde förväntas ha lärt sig svenska. Fri tillgång till tolk gör att man i många fall inte lär sig språket trots många år i landet. Sverigedemokraterna anser inte bara att detta sänder fel signaler, utan att det också är kontraproduktivt och i stället leder till en ökad segregation. Därför ska tolk bekostas av den enskilde efter etableringstidens slut.

4.4.8 Service och information ska i regel endast ges på svenska, moderna språk och de nationella minoritetsspråken

Vi förväntar oss ett deltagande i samhället på likvärdiga villkor. Genom för lågt ställda förväntningar på grund av förutfattade meningar om invandrares förmågor, så hindras invandrare från att bli en del av gemenskapen när skadligt låga krav ställs. Därför anser vi att Örebro kommun endast ska ge information och service på svenska, på moderna språk som exempelvis engelska, tyska och franska samt på de nationella minoritetsspråken.

4.4.9 Kräv språktest och prov i svenskt samhällsliv för invandrare som önskar delta i kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare

Sverigedemokraterna vill höja medborgarskapets status, medborgarskapet ska ses som ett privilegium vilket man förtjänar genom att anstränga sig. Därför vill vi göra kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare mer exklusiv och högtidlig. För att få hedras i kommunens ceremoni ska man först ha visat att man intresserat sig för och skaffat sig kunskap om, sitt nya hemlands språk och samhällsliv.

4.4.10 Bli bättre på att informera om återvandringsstödet

Sverige och Örebro har under lång tid tagit emot långt många fler invandrare än man haft kapacitet att integrera i samhället. Resultatet har inte blivit bra varken för samhället eller de som kommit. Många lever i utanförskap och känner inte att Sverige är deras riktiga hemland. En del personer som kommit hit kanske hellre skulle vilja flytta hem igen, men har inte informerats tillräckligt väl om möjligheterna att få stöd från samhället i den processen. Därför ska kommunen utforma en regelbunden informationsinsats till relevanta målgrupper om aktuella möjligheter till ekonomiskt stöd för återvandring samt inrätta en återvandringshandläggare som överser kommunens arbete med detta.

4.4.11 Kommunens anställda ska uppmanas rapportera misstänkta brott mot utlänningslagen

En viktig del för att öka återvandringen är att understödja rättsväsendet med att upptäcka illegala migranter som gömmer sig för myndigheter. Därför ska kommunens anställda instrueras att omedelbart rapportera misstänkta fall till sina överordnade, för vidare hantering och polisanmälan.

4.4.12 Bokslut för integrationssatsningarnas egentliga effektivitet

Det läggs och har lagt stora resurser på så kallade integrationssatsningar och åtgärder som ska motverka segregation. Vissa åtgärder kan ha inneburit att integration har skett, men det är ovisst då en samlad redogörelse för det saknas. Trots omfattande åtgärder och resursåtgång är resultatet utsatta områden, omfattande kriminalitet, problem med hederskultur/hedersvåld, samt migranter och andra generationens invandrare som inte kan det svenska språket. Många av dem accepterar inte svenska lagar och värderingar utan driver ett eget parallellsamhälle. Vi menar att andra former av åtgärder behövs för lyckad integration. Kostnaderna i kronor, mankraft och tidsåtgång samt om åtgärderna inneburit integration, måste redogöras för. Det är för oss en självklarhet att de åtgärder kommunen och skattebetalarna lägger pengar på, ska ha verkan, innebära nytta och vara effektiva. Om integration inte sker genom satsningarna, så ska de satsningarna inte göras.

4.5 Jämställdhet

4.5.1 Kartlägg omfattningen av hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, barnäktenskap, könsstympning och slöjtvång

Örebro kommun ligger efter i arbetet med att motverka hederskultur som allt för ofta innebär direkt våld, hot, grova kränkningar, utfrysning och begränsningar av friheter. Många barn och kvinnor far väldigt illa av det här och Barnkonventionens intentioner blir dåligt uppfyllda. Vi har sett att man allt för ofta har försökt att blanda bort korten genom retorisk statistik som har till syfte att tona ner problemen och resultatet av detta är tydligt. Människor far illa och arbetet får inte stanna av på grund av att man är rädd för att prata om problemen.

4.5.2 Det överordnade målet för kommunens jämställdhetsarbete ska vara att ge alla samma förutsättningar

Mycket av jämställdhetsarbetet i Örebro kommun har under en längre tid riktat in sig på utfall där målbilden är en jämn könsfördelning. För att uppnå ett jämnt utfall krävs det inte helt sällan att det görs avkall på förutsättningarna, exempelvis genom kvotering. Sverigedemokraterna tror på människans egen förmåga att göra adekvata val utifrån sina egna förutsättningar och önskemål. Politikens roll är inte att styra över människor baserat på könstillhörighet, utan att i stället skapa likvärdiga förutsättningar för alla, oavsett kön.

4.6 Lokalt näringsliv

4.6.1 Positiv inställning som främjar näringslivet

Hela verksamheten i kommunen ska genomsyras av en positiv näringslivssyn. Informationen ska förbättras till företag generellt och en utvecklad näringslivsservice ska byggas upp. Ett tydligt näringslivsfrämjande uppdrag ska införas i samråd med extern rådgivare och företagsanknutna aktiviteter skapas för stärkt kommunikation och information till företag. En utökad strategi med tydlig måluppföljning ska införas för att få till ett positivt näringslivsklimat. Handläggningen för företagarknutna ärenden ska förkortas och ges en effektiv tidsåtgång. Hämmande av konkurrens från kommunens verksamheter ska byggas bort och företag ska i samtliga fall ges likvärdiga möjligheter till etablering, köp av mark för verksamhet och inte åsidosätts till förmån för kommunala bolag.

4.6.2 Förbättra de kommunala upphandlingarna

Kommunens upphandling är en viktig del i att möjliggöra ökad konkurrens och gynna små företag. Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket ger råd om hur kommuner kan gynna ökad konkurrens, små företag och lokalt producerade varor. Följer man myndighetens råd så agerar man enligt regelverket, det finns då ingen risk att regler motverkas. Upphandlingsmyndighetens råd för hur små och lokala företag kan gynnas inom upphandling, ska användas i praktiken. Mer förenklade rutiner ska skapas för att små, lokala företag och så många företag som möjligt ska lockas och ha möjlighet att lägga anbud i kommunens upphandlingar, exempelvis ska handlingar och krav förenklas och förtydligas. En specifik rutin behöver införas för återkommande dialogträffar med företag om pågående upphandlingar, vad företagen bör tänka på vid anbud samt att de ges möjlighet till delaktighet med idéer och alternativ. Volymerna i avtal i upphandlingar behöver minskas och att det möjliggörs att lägga anbud på mindre delar.

4.6.3 Örebros gynnsamma logistiska läge ska tillvaratas.

Örebro har ett fördelaktigt läge som knutpunkt för logistiken genom att flera år i rad ligger i toppen av rankingen "bästa logistikläge" vilket ger mycket goda förutsättningar för ett gynnsamt företagsklimat. Det är en potential som vi behöver bli bättre på att tillvarata.

4.6.4 Örebro kommun ska vara lyhörd inför de lokala företagens behov

Kommunen behöver se över systemet för offentlig upphandling så att fler småföretagare kan delta på samma villkor som större aktörer. Onödigt invecklad byråkrati ska inte fungera som ett hinder som snedvrider konkurrensen.

4.6.5 Utred om och hur kommunen kan stötta lokala serviceföretag på landsbygden

När det finns liv och engagemang för lokalsamhället på landsbygden är det viktigt att kommunen stöttar och uppmuntrar detta. Drivs exempelvis bygdegårdar ska kommunen verka för att de fortsätter användas, då de bidrar till lokalt liv och rörelse, speciellt om de boende i bygden själva kämpar för det. Även möjligheten att stötta lokala serviceföretag på landsbygden och hur kommunen kan underlätta deras överlevnad måste hanteras. En arbetsgrupp ska tillsättas som ska ta fram förslag och en handlingsplan för hur lokala serviceföretag kan stöttas.

4.6.6 Andelen lokalproducerade livsmedel som kommunen köper in ska öka

I dagens internationellt sammankopplade värld där effekter av pandemi och krig är tydliga, är ett fokus kring den lokala näringen och våra närliggande producenter mer central än någonsin. Konkurrensen gentemot andra länder är stor. Med varierande krav i de olika länderna, innebär det att exakt samma livsmedel inte bara skiljer sig i prisnivå, utan också innehar en växlande kvalitet. Ännu har det inte tydligt bevisats att ekologiska livsmedel från andra länder skulle vara av bättre kvalitet än konventionellt producerad mat från Sverige. De svenska kraven håller alltså sådan hög standard, att även de konventionellt producerade livsmedlen från Sverige oftast är lika bra eller bättre än andra länders ekologiska livsmedel.

4.6.7 Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter

Ur miljösynpunkt och med syfte att gynna lokala näringsidkare, vill Sverigedemokraterna ändra kommunens fokus från att följa regeringens livsmedelsstrategi kopplat till ekologiskt, till att inrikta sig på lokalproducerade livsmedel. Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter och i andra hand från vårt närområde.

4.6.8 Animaliska livsmedel ska endast köpas in från producenter som uppfyller kraven enligt svenska regelverk

Ur miljösynpunkt och med syfte att gynna lokala näringsidkare, vill Sverigedemokraterna ändra kommunens fokus från att följa regeringens livsmedelsstrategi kopplat till ekologiskt, till att inrikta sig på lokalproducerade livsmedel. I enlighet med EU:s frihandelsavtal kan vi dock inte uteslutande handla från svenska producenter, därför ställer vi kravet att svenska regelverk ska uppfyllas och att motsvarande nivå av den svenska djurskyddslagstiftningen måste upprätthållas av producenten, vid inköp och upphandling av animaliska livsmedel.

4.7 Miljö, hållbarhet och klimat

4.7.1 Pragmatism i stället för klimatångest

Vi tror inte att klimatångest bidrar till en konstruktiv strategi som gör någon egentlig nytta. Sverige är ett av de få länder som är duktigast i klassen när det gäller miljöfrågor. Genom att vara långt framme i utvecklingen föregår vi med ett gott exempel och visar vägen för resten av världen. Rätt väg är inte genom straffskatter på plastpåsar och sugrör eller upprättande av enkelriktade gator och stadskärnor utan parkeringsmöjligheter. Rätt väg är genom världsberömd svensk innovation, såsom smarta logistiklösningar som både minskar tomgångskörning och bränsleförbrukning och genom att vara ett föredöme och uppvisa ansvarstagande pragmatism.

4.7.2 Sansad utbytestakt av miljöbelastande element

Utvecklingen inom miljöområdet går snabbt och Örebro kommun är ofta först med det senaste. Problemet med den trendriktigheten är att direkt efter prototypstadiet så är tekniken vanligen extremt dyr och utväxlingen låg, jämfört med vad den inom något år sedermera blir. Därför finns det en poäng i att avvakta och låta de nya innovationerna utvecklas, innan man hoppar på tåget. Det brukar nämligen innebära effektivare produkter till lägre priser, samt att man undviker att välja tekniklösningar som sedan kan visa sig bli kortvariga på marknaden. Det är dessutom dyrt att snabbt byta ut ett väl fungerande system mot annan ny teknik. Utbytet bör ske enligt ursprunglig underhållsplan, så kommunen inte bidrar till att öka avfallsberget i onödan.

4.7.3 Satsa inte på vindkraft då det är ett ineffektivt sätt att värna miljön

En ineffektiv miljöåtgärd som Örebro kommun ägnar sig åt är vindkraftsetableringar. Förutom att vindkraften är tveksam ur en ekonomisk synvinkel, så har den även negativa konsekvenser på omgivningen med bland annat bullerproblematik, utsläpp av mikroplaster, bländande solkatter och en betydande negativ påverkan på fågellivet. Vindkraftverk går inte heller att återvinna, utan hamnar på deponi när de är uttjänta.

4.7.4 Kärnkraft i Örebro kommun

Energiförsörjningen är centralt viktig för hela vårt samhälle. Elpriserna ska vara rimliga, det behöver finnas tillräcklig och jämn tillgång på el, Sverige behöver även kraftigt öka sin elproduktion. Fler måste ta ansvar för att få fram en pålitlig energiinfrastruktur i Sverige. Här utgör kommunerna och Örebro kommun en viktig del. Genom den tekniska utvecklingen kan kommuner och företag i närtid ha råd med de mindre serietillverkade SMR-reaktorerna. Enligt rapportering har redan flera svenska kommuner visat intresse för SMR-reaktorer, som innebär lägre investeringskostnader. För att öka elproduktionen och bidra till ett välfungerande energisystem samt möjliggöra utveckling och jobbtillfällen, bör Örebro kommun visa intresse för detta, söka samarbetspartners och undersöka möjligheterna för etablering av små modulära reaktorer i Örebro kommun.

4.8 Teckenspråkets huvudstad – på riktigt!

4.8.1 Teckenspråkiga ska inte diskrimineras i Örebro kommun

Trots fina ord när Örebro kommun utropade sig till teckenspråkets huvudstad år 2010 och skrev under avsiktsförklaring för detta, så finns det ännu mycket kvar att önska. Döva och hörselskadade rapporterar ofta om upplevd audism (diskriminering riktad mot döva) när det kommer till att bland annat söka sig en anställning. Problemet förstärks när detsamma sker även inom Örebro kommuns egen organisation. Här behövs ett akut arbete för att stärka bemötandet mot teckenspråkiga, där vi behöver jobba hårdare inom organisationen och ut mot externa aktörer och samhället i stort. I teckenspråkets huvudstad ska ingen teckenspråkig bli, eller känna sig, diskriminerad och här har teckenspråkiga rätt till anställning på lika villkor, speciellt inom Örebro kommuns egen organisation.

4.8.2 Teckentolksbristen måste åtgärdas

Ett återkommande hinder för teckenspråkiga framkommer när man önskar att ta del av det hörande samhället, där kommunikationsproblematik direkt uppstår. När de som kan teckenspråk och de som inte kan teckenspråk möts och oral kommunikation inte är ett alternativ. Utöver detta så är vårt samhälle i stort anpassat för hörande, vilket även skapar omedvetna begränsningar för teckenspråkiga. Här är teckenspråkstolkar länken mellan döva och hörande, där behovet av dessa tjänster är stort. Tyvärr går inte efterfrågan att mötas upp till den nivå som är önskvärd. Därför behöver ett fokuserat utvecklingsarbete ske för att överkomma hinder och hitta nya vägar för att åtgärda teckentolksbristen.

4.8.3 Utökad utbildning av teckenspråk för hörande

Ett viktigt sätt för att minimera behoven av teckentolkar och skapa en mer sammanfogad kommun, är att fler lär sig teckenspråk. Många av dagens brister härrör just från kommunikationsproblematiken och med en ökad andel hörande som lär sig teckna, så minskar den typen av problematik väldigt snabbt. En ambitionshöjning krävs så att fler elever lär sig teckenspråk redan i grundskolan, samtidigt som nya satsningar och initiativ krävs för att fler hörande vuxna ska kunna och vilja lära sig teckenspråk.

4.8.4 Fritidsgården Fritte ska ha erforderliga resurser

Som officiell teckenspråkshuvudstad är förväntningarna höga på att Fritte ska ha nog med personal och resurser för att kunna erbjuda bra öppettider och stabilitet i verksamheten. Då övriga fritidsgårdar i kommunen inte kan svara upp mot teckenspråkiga ungdomars behov, speciellt kopplat till kommunikationen mellan teckenspråkiga och hörande, så är fritidsgården Fritte en viktig samlingsplats för teckenspråkiga ungdomar. Just den här fritidsgården är så mycket mer än bara en vanlig fritidsgård för teckenspråkiga, det är även kommunens skyltfönster i ambitionen av att vara teckenspråkshuvudstad. Den problematik som uppstod där Frittes undermåliga finansiering krävde stora protester för att åtgärdas, ska inte behöva ske igen. Därför ska föreningen Scenit, som driver Fritte, ha en finansiering som täcker både behoven och de högt ställda ambitionerna.

4.9 Tiggeri

4.9.1 Kommunen ska inte bekosta kost eller logi åt hitresta utländska tiggare

Tiggeriet medför många problem för det samhälle där det accepteras - multikriminella nätverk kan använda tiggeri i kombination med människohandel som binärningar. Människor känner sig påhoppade i det offentliga rummet och tältläger uppförs utan tillstånd på både privat och offentlig mark. Samtidigt löser tiggeriet ingenting, då problemet med fattigdomen bland minoriteter i Rumänien och Bulgarien är av strukturell karaktär och kan således inte lösas genom individuella allmosor. Snarare riskerar minoriteternas stigmatisering och utsatthet att befästas om tiggeriet tillåts fortgå. Kommunen ska inte, som idag, underlätta för de internationella tiggarglorna att kunna verka i Sverige genom att via samarbetspartners erbjuda dem särskilt härbärge med kost och logi vilket i längden möjliggör och cementerar utanförskapet.

4.10 Trygghet

4.10.1 Inför en arvodesmodell för nattvandrande vuxna

Kommunens fältassistenter jobbar aktivt gentemot ungdomar. En del i deras verksamhet består av så kallade trygghetsvandringar. Konceptet handlar helt enkelt om att röra sig kring platser där ungdomar samlas kvälls- och nattetid. Detta är ett viktigt arbete för att ha en god vuxennärvaro där kommunens ungdomar möts upp. Som ett led i att öka frekvensen och antalet platser där trygghetsvandring kan ske, vill vi hitta ett system som bättre involverar föräldrar och engagerade vuxna att aktivt delta i denna viktiga uppgift. Det har varit svårt att få personer att delta ideellt i detta, därför vill vi införa en rimlig arvodesmodell för deltagande. Via en symbolisk summa för varje pass, skapar vi ekonomiska incitament för att fler vuxna kontinuerligt ska ställa upp i detta trygghetsskapande arbete.

4.10.2 Inrätta en kommunal brottsofferfond

När ett brottsoffer blir tilldömt ett skadestånd, är det vederbörande som sedan ansvarar för kontakten med gärningsmannen för att få sitt skadestånd utbetalt. Detta kan uppenbart medföra många påfrestande turer för en redan utsatt människa. I stället skulle kommunen kunna inrätta en kommunal brottsofferfond, dit brottsoffret kan vända sig för att få skadeståndet utbetalt och sedan blir det kommunen som i sin tur driver in summan från den skadeståndsskyldige.

4.10.3 Utred hur kommunen kan understödja Polisen, i syfte att primärt avlasta deras administrativa börda

Mycket av polisernas arbetstid går åt till att hantera administration som det inte behövs en utbildad polis för att utföra. Därför ska kommunen utreda vad vi kan göra för att avlasta Polisen, i syfte att försöka frigöra mer tid för patrullering, brottsbekämpning och brottsutredning.

4.10.4 Antalet kommunalt finansierade väktare och ordningsvakter ska kraftigt öka

Örebro kommun har flertalet uppmärksammade noder där det sker en ökad kriminell aktivitet. Detta rör sig alltifrån droghandel, personrån, misshandel och inbrott, till skadegörelse, ordningsstörning och olovligt uppehåll. För att ha möjlighet att dels lagföra och uppmärksamma fler brott och öka den faktiska tryggheten för befolkningen. Vill vi göra en ordentlig satsning på att finansiera fler väktare och/eller ordningsvakter som både ronderar och vid behov även utför stationär bevakning på särskilt utsatta platser. Exakt plats och typ ska ske dynamiskt utefter behov och i nära samarbete med Polisen. Huvudsyftet är att ha mer uniformerad personal som med erforderlig utbildning kan hantera eventuellt våldsamma situationer och vid behov gripa samt frihetsberöva individer i väntan på polis. För att kommunen inte ska behöva ta hela kostnaden vill vi även hitta en fungerande finansieringsmodell på sikt, där näringsliv och andra partners är med och bekostar denna trygghetsskapande åtgärd.

4.10.5 Utbildning i självförsvar och personlig säkerhet

En självförsvarsutbildning bör utformas så att den kan passa alla. Där bör ingå: verbalt och fysiskt självförsvar, mentalt stärkande, råd för enskilda personer, för företagare och tjänstemän i olika verksamheter, gällande lagar och regler. Brottsoffer och de som är extra utsatta bör erbjudas gratis utbildning där utbildare och mottagare träffas. Sådan utbildning bör kunna erbjudas alla intresserade mot den kostnad det innebär att driva utbildningen. En digitalt tillgänglig självförsvarsutbildning bör etableras. I första hand bör statligt eller EU-stöd sökas för etablering och hantering av utbildningen, för att inte belasta kommunbudgeten.

4.11 Kommunövergripande driftbudgetramar

Kommunfullmäktige inkl. Stadsrevisionen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	17,070
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Förändrade förutsättningar inför 2025	0,234
Pris/index fördelas i april 2025	
Ram 2025	17,304

Kommunstyrelsen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	891,772
Kommunledning	
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Minskat kommunalt partistöd	-3,439
Arvoden/löner politiska kanslier	-6,946
Kommunledningsförvaltningen	
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	13,100
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,110
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-12,200
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-1,900
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Utökat effektiviseringsuppdrag KLF +3%	-14,194
Optimering av tjänster	-5,000
Kommungemensamt	
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-28,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0
Utvecklingsmedel digitalisering	40
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Minskat bidrag Länsmusiken	-7,923
Effektiviseringskrav Örebrokompaniet	-3,705
Återvändarcenter och -bidrag	3,000
Samhällsorientering	1,000
Avgiftsfria bussresor pensionärer	2,000
Sociala investeringar	-2,000
Ram 2025	865,686

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	373,471
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	-233,000
Justeringar inför 2025	
Tillägg utrymme för oförutsedda behov inkl återföring tidsbegränsade anslag	7,288
Tillägg utrymme för oförutsedda behov - KS utskott	0,098
Tillägg för volym	5,800
Ökat utrymme för överfört resultat från 4 mnkr till 7 mnkr	3,000
Tillägg utrymme för generella kostnadsökningar	394,216
Tillägg utrymme för KS-finansiering - investeringsprogram	72,569
Effektiviseringskrav 2025	-81,640
KS pott för oplanerade utgifter	-6,716
Oförutsedda behov KS utskott	-0,800
Sänkning av arvoden i nämnder/KS (exkl. fritidspolitiker)	-6,360
Riktad omprövning ofördelat - tolkkostnader	-3,972
Trygghetssatsningar	30,000
Ram 2025	553,953

Överförmyndarnämnden	
Ram 2023 april	20,640
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,300
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-0,300
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	20,640

Valnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	3,863
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,000
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-3,690
Ram 2025	0,173

5. Direktiv till de kommunala bolagen

5.1 Gör en översyn

Det finns en rad kommunala bolag med oklara syften och helt eller delvis vilande verksamhet. För att frigöra kapital till viktigare investeringar vill vi göra en översyn av dessa för att likvidera de som i hög grad är passiva.

5.2 Örebrobostäder AB

5.2.1 Eftersträva blandade boendeformer

Vid nybyggnation ska en blandning av olika boendeformer eftersträvas för att öka kontaktytorna mellan olika inkomstgrupper och underlätta assimilering av invandrade personer. I samma syfte ska en del av ÖBO:s hyresbestånd kunna omvandlas till bostadsrätter om de boende så önskar.

5.2.2 Skapa möjligheter för hyresgäster att sänka sina kostnader

Renoveringar leder ofta till dramatiska hyreshöjningar. Lyckligtvis finns det lösningar som kan mildra detta. Hyresgästerna kan själva stå för visst underhåll, i utbyte mot en hyresrabatt. Renoveringar som moderniserar byggnaderna ger minskad energiförbrukning, som även det borde komma hyresgästen till del genom en minskning av den framtida hyreshöjningen.

5.2.3 Motverka segregationen

För att motverka boendesegregationen ska ÖBO alltid ställa krav på förvärvsinkomst för de under 60 år utanför kommunen som önskar flytta till en bostad som förvaltas av ÖBO. Man ska alltid ställa krav på fast inkomst för reguljära bostadssökande som söker bostäder i särskilt utsatta områden, såsom Vivalla, Oxhagen och Varberga.

5.2.4 Nej till kvoterade lägenheter för nyanlända

ÖBO ska inte kvotera lägenheter till nyanlända. De lägenheter som idag kvoteras ska i stället ska användas till våra egna medborgare som är i sociala behov av förtur till lägenheter. Kvotering upplevs som orättvist då det medför att bostadskön till attraktiva lägenheter blir längre.

5.3 Länsmusiken i Örebro AB

5.3.1 Utöka den egna finansieringen

Bolaget ska i högre grad söka sin finansiering ifrån marknaden, för att kunna bli mindre beroende av den mycket omfattande ekonomiska assistansen man idag får från kommunen.

5.4 Länsteatern i Örebro AB

5.4.1 Utöka den egna finansieringen

Bolaget ska i högre grad söka sin finansiering ifrån marknaden, för att kunna bli mindre beroende av de ekonomiska bidrag man idag får från kommunen.

5.5 Kumbro Stadsnät AB

5.5.1 Höj ambitionsnivån kring bredbandsutbyggnad på landsbygden

Bolaget har som ändamål att skapa ett öppet och operatörsoberoende bredbandsnät i Örebro kommun och Kumla kommun. Utbyggnaden av bredbandsnätet till samtliga hushåll i kommunen ska fortsätta.

5.6 Kumbro Vind AB

5.6.1 Gör om Kumbro Vind till Kumbro Energi

Örebro kommun förvaltar ett eget energibolag, där kommunen återkommande får göra stora ägartillskott för att hålla bolaget vid liv. Detta gör att vi inte anser det försvarbart att driva vidare bolaget i nuvarande form. Kumbro Vind behöver skifta fokus, från vindkraft till energislag som faktiskt bär sig, och samtidigt byta namn till Kumbro Energi. I ett sådant uppdrag kan ingå att utreda var i Örebro det skulle vara passande att etablera en SMR-reaktor (småskalig kärnkraft).

5.7 Biogasbolaget i Mellansverige AB

5.7.1 Avyttra Örebro kommuns andel i Biogasbolaget i Mellansverige

Då det finns många andra alternativ på drivmedelsmarkanden än biogas, och biogasen redan verkar vara på nedgång som fordonsbränsle, minskar incitamenten mer och mer för att producera biogas och utveckla verksamheten inom området. Drivmedelsproduktion tillhör dessutom inte den kommunala kärnverksamheten, således ska Örebro kommuns andel i bolaget säljas.

5.8 Örebro Parkering AB

5.8.1 Avveckla bolaget och flytta över verksamheten till Teknik- och serviceförvaltningen

Kommunens parkeringsverksamhet ska inte fortsätta bedrivas i ett olönsamt bolag, som år efter år går med förlust, utan flyttas tillbaka till kommunens förvaltningsorganisation.

5.9 Örebro Läns Flygplats AB

5.9.1 Ett breddat ägande

Bolaget ska aktivt söka efter fler aktörer som är intresserade av att ingå i ägarstrukturen. Eftersom flygplatsen ligger strategiskt både för näringslivet och ur beredskapssynpunkt borde det inte vara alltför svårt att få till ett breddat ägande där fler aktörer än Örebro kommun, Kumla kommun, Karlskoga kommun och Region Örebro län ingår.

6. Bygg- och miljönämnden

6.1 Nej till byggande på bördig jordbruksmark

Sverigedemokraterna är generellt strikt restriktiva kring byggande på jordbruksmark, då vi har stora behov av att öka landets och kommunens självförsörjningsgrad. Jordbruksmark som är av låg kvalitet kan i enstaka fall godtas, men att bygga på bördig och högkvalitativ jordbruksmark kommer inte accepteras.

6.2 Bygg mer i enlighet med klassisk arkitektur

Vid nybyggnation ska gestaltningen anpassas till omgivningen och befintlig arkitektur. Klassisk arkitektur ska i högre grad eftersträvas. När det är möjligt ska medborgare ges större möjligheter att på ett enkelt sätt påverka hur ny arkitektur ska utformas och kommunen ska ha som utgångspunkt att tillmötesgå medborgarnas synpunkter.

6.3 Förbättra inspektionerna av verksamheter som kan ha en negativ miljöpåverkan

Miljöfarliga verksamheter har stor påverkan på omvärlden när något väl händer. Vad gäller mindre ej tillståndspliktiga verksamheter kan det gå lång tid innan kommunen ens uppmärksammar dem, då de inte behöver ansöka om tillstånd. Även större verksamheter kan vara betjänta av utökade kontroller för att säkerställa hög standard och efterlevnad av de regelverk som finns. Då minskas risken för utsläpp av miljöskadliga kemikalier eller att verksamheter tar sig otillbörliga konkurrensfördelar på miljöns bekostnad.

6.4 Etableringen av fundamentalistiska moskéer ska motverkas

Sverigedemokraterna motsätter sig inte att trossamfund har samlingslokaler, men när det gäller religiösa och andra byggnader av starkt symbolvärde ska kommunen kräva att dess estetiska utformning inte alltför kraftigt avviker mot västerländsk byggnadstradition. Bygglov ska dock aldrig beviljas för moskéer som helt eller delvis finansieras av islamistiska stater eller islamistiska organisationer.

6.5 Driftbudget: Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	26,353
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	1,200
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,002
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-1,000
Medfinansiering till utvecklingsmedel	-0,100
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
SD-prioriteringar	0,500
Ram 2025	26,955

7. Funktionsstödsnämnden

7.1 Höj habiliteringsersättningen till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag

En meningsfull sysselsättning är både hälsofrämjande och ger människor känslan av att vara en del av ett större sammanhang på ett helt annat sätt än att vara ensam hemma och där vara en passiv resenär genom livet. I många fall kan detta utvecklas till så mycket mer än bara en sysselsättning med arbetskamrater och vänner. Vi vill uppmuntra detta genom att höja habiliteringsersättningen från nuvarande 60 kr för heldag och 40 kr för halvdag till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag. En lägre summa än detta innebär att de funktionshindrade i praktiken får betala för att utföra vad som i många fall är ett helt vanligt arbete. Vem vill arbeta och känner motivation under sådana villkor?

7.2 Återinför aktivitetspengen!

Sociala aktiviteter har stor betydelse för psykiskt välmående och hälsa. En inte sällan svag ekonomi och livsvillkor med lågt inflytande över tillvaron är en tråkig situation som allt för många befinner sig i. Genom att återinföra aktivitetspengen vill vi öka gruppens möjligheter till att ta del av och vara delaktiga i samhällets fritidsnöjen och avbryta vardagens tristess åtminstone någon gång ibland.

7.3 Beslut om särskilt boende ska verkställas

Oavsett de ekonomiska förutsättningarna får det absolut inte bli så att Kommunen använder långa köer till särskilt boende som ett sätt att hålla kostnaderna nere – samtidigt som att Kommunen i och med det riskerar att få krav på sig att betala höga viten som i sig är kostnadsdrivande.

7.4 Säkerställ tillgången till teckentolkar i kommunens verksamheter för döva och hörselskadade

Som officiell Teckenspråkshuvudstad har Örebro kommun mycket att leva upp till och det finns en hel del kvar att göra för stadens döva. Det är viktigt att det blir handling och inte slutar med bara dekorativa värdegrundsord. Målsättningen från kommunens sida med förklaringen är ambitiös och lovar mycket och detta innebär att det krävs ett förbättringsarbete för att kunna leva upp till det högt ställda målet. På grund av bristande resurser har döva ofta svårt att få teckentolk till platser såsom Komvux och inom yrkesutbildning. Vid de tillfällen då tolkar inte finns på plats, kan de döva eleverna inte fullfölja sina scheman. Därför vill vi lägga särskilt fokus på att säkerställa att döva inom det kommunala utbildningsväsendet har adekvat tillgång till tolk.

7.5 Teckenspråkiga ska inte diskrimineras i Örebro kommun

Trots fina ord när Örebro kommun utropade sig till teckenspråkets huvudstad år 2010 och skrev under avsiktsförklaring för detta, så finns det ännu mycket kvar att önska. Döva och hörselskadade rapporterar ofta om upplevd audism (diskriminering riktad mot döva) när det kommer till att bland annat söka sig en anställning. Problemet förstärks när detsamma sker även inom Örebro kommuns egen organisation. Här behövs ett akut arbete för att stärka bemötandet mot teckenspråkiga, där vi behöver jobba hårdare inom organisationen och ut mot externa aktörer och samhället i stort. I teckenspråkets huvudstad ska ingen teckenspråkig bli, eller känna sig, diskriminerad och här har teckenspråkiga rätt till anställning på lika villkor, speciellt inom Örebro kommuns egen organisation.

7.6 Intern kontrollfunktion för att säkra Fritidsgården Frittes finansiering

Finansieringen till Fritte ligger i grunden under Kultur- och fritidsnämndens ansvar, men då övriga fritidsgårdar i kommunen inte kan svara upp mot teckenspråkiga ungdomars behov, bör Funktionsstödsnämnden ta ett ökat ansvar att bevaka att finansieringen för fritidsgården inte är undermålig och därmed agera intern kontrollfunktion för att bevaka teckenspråkigas intressen. Just den här fritidsgården är så mycket mer än bara en vanlig fritidsgård för teckenspråkiga, det är även kommunens skyltfönster i ambitionen av att vara teckenspråkshuvudstad. Den problematik som uppstod där Frittes undermåliga finansiering krävde stora protester för att åtgärdas, ska inte behöva ske igen.

7.7 Utförligare rapportering kring LSS med skarpa krav så att vitesföreläggande inte ska riskeras

Dessa rapporter är ett återkommande problem då vi fortsatt har många personer som stått länge i kö. Huvudprincipen är att beslut om insats ska verkställas omedelbart. När oskälig tid har passerat för verkställande riskerar kommunen att IVO (Inspektionen för vård och omsorg) lämnar in ansökan om särskild avgift till förvaltningsrätten. Förutom att sådan avgift slösar skattebetalarnas pengar för att kommunen inte kan sköta sitt uppdrag i rimlig tid, så är effekten dessutom potentiellt mänskligt lidande när beslut inte verkställs. Rapporten i sig är dessutom väldigt slimmad och ger dåligt med information till oss beslutsfattare om varför de enskilda personerna fått vänta så länge. Det finns fall där personer fortsatt står i kö för att de har tackat nej till det kommunen har erbjudit. Dessa fall kan då inte räknas in som att dessa personer väntat oskäligt länge, det går dock inte att utläsa i rapporten vilka personer som har tackat nej. Därav ger det inte oss beslutsfattare tillräcklig information om de faktiska förhållandena i kommunen, vilket är ett av rapportens primära syften, utöver rapporteringsskyldigheten till IVO. Rapporterna ska inkludera anledning om varför individerna fått vänta på verkställande av insats. Skarpt krav gäller om att risk för ansökan av särskild avgift inte ska riskeras att lämnas in av IVO på grund av att personer fått vänta oskäligt länge.

7.8 Driftbudget: Funktionsstödsnämnden

Funktionsstödsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 226,667
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekomensation LÖV 2024	24,400
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Volym	23,700
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,054
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-22,100
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-4,800
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekomensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Höjd habiliteringsersättning	3,000
Aktivitetspeng funktionshindrade	0,400
Ram 2025	1 251,321

8. Förskolenämnden

8.1 Underlätta kompetensförsörjningen på landsbygden

Ett välkänt problem på enheterna i yttre områden är svårigheter att få personal. Kommunen ska undersöka om rabatterade busskort kan vara ett sätt att underlätta bemanningssituationen på dessa enheter.

8.2 Uppmuntra till fler dagmammor och föräldrakooperativ

Pedagogisk omsorg erbjuder föräldrar valfrihet, mångfald och en möjlighet att ge sitt barn omsorg i en hemliknande miljö. Det är också något som kommunen enligt Skollagen (25 kap. §2) ska sträva efter att erbjuda. Därför är vi mycket kritiska mot att Örebro kommun i ett svep har återkallat tillstånd för alla verksamheter av denna form, särskilt eftersom det är juridiskt tveksamt att göra så. Vi vill istället se över hur kommunen genom sina resursfördelningsmodeller kan uppmuntra till fler sådana verksamheter.

8.3 Värna landsbygdsförskolorna

Även på landsbygden ska barnfamiljer ha nära till närmsta förskola. Vi vill därför värna de förskolor som finns på landsbygden och när barnunderlaget tillfälligt sviktar ska kommunen vara beredd att tillskjuta extra resurser för att hålla förskolor igång tills barnunderlaget återhämtat sig. Inte en enda förskola på landsbygden ska läggas ned.

8.4 Undersök möjligheterna till flextid

Det finns kommuner som framgångsrikt använder flextid inom förskolan. Med flextid blir ersättningen rättvisare, som personal kan man då exempelvis få betalt om man dyker upp 10 minuter tidigare för att se till att förskolan blir välkomnande när dagens första omgång av föräldrar kommer. Det handlar om att visa att man värdesätter allt arbete som förskolepersonalen gör.

8.5 Undersök möjligheterna till slopat karensavdrag

Att jobba inom förskolan är att vara särskilt utsatt för smittsamma virus. När personal i en viss yrkeskategori oftare än andra drabbas av karensavdrag så blir det i praktiken ett dolt löneavdrag. Kommunen behöver undersöka sätt att kompensera sin personal för det här bortfallet.

8.6 Minska administrationen

Förskolepersonal möts idag av en stor administrativ börda kopplat till alltifrån systematiskt kvalitetsarbete till enkäter och IT-system. Förskolenämnden ska därför utreda hur man kan förenkla den administrativa bördan.

8.7 Fortsätt arbetet med att minska barngrupperna

Örebro kommun har alldeles för stora barngrupper. Att minska barngrupperna ska vara ett prioriterat mål för Förskolenämnden. I tider då barnantalet minskar blir detta lättare att göra.

8.8 Kommunen ska alltid avslå ansökningar av fristående förskolor som drivs av eller mottager ekonomiskt stöd från islamister

Örebro kommun har historiskt inte haft något att erinra när stiftelser med suspekta kopplingar och finansiering från islamistiska länder velat starta förskolor i Örebro. Denna slapphet måste omedelbart upphöra. Kommunen ska så långt det går inom den befintliga lagstiftningens ramar, motverka etableringar av förskolor med misstänkt islamistiska huvudmän.

8.9 Gör förskolan till frizon från hederskultur

Eftersom slöjan är patriarkal maktsymbol som är starkt kopplad till hederskulturen och medför en uppdelning av flickor mellan rena och orena, sedliga och skamliga, samt värdiga och ovärdiga, menar vi att beslöjning av barn inte har någon plats inom barnomsorgen i Örebro kommun. Vidare ska alla skolor i Örebro kommun förbjudas från att upprätthålla, kontrollera eller rapportera till föräldrar huruvida deras barn följer religiösa föreskrifter.

8.10 Säkerställ personalens kunskaper i svenska

I takt med att segregationsproblematiken försvårats och fördjupats, ser vi att förskolan får en allt viktigare roll i att bryta utanförskapet och att förskolepersonalen får en allt viktigare roll i att förmedla och tillgängliggöra svensk kultur, det svenska språket och svenska normer till barn med invandrarbakgrund. Med de kunskaperna ökar chanserna att barnet växer upp till att bli en framgångsrik medborgare och en integrerad del av det svenska samhället. Utan de kunskaperna riskerar barnet att växa upp till samma utanförskap som föräldrarna kanske redan befinner sig i. Därför är det viktigt att barnomsorgspersonalen talar bra svenska och är väletablerade i det svenska samhället. Om pilotprojektet som nu pågår i förskolan och omfattar ett 60-tal anställda faller väl ut, måste kommunen vara beredd att tillskjuta resurser till detta.

8.11 Driftbudget: Förskolenämnden

Förskolenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 172,541
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	34,300
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Demografisk förändring - minskat antal barn förskola	-43,000
Satsning förskola	27,000
Volymkompensation lokalförsörjning kan avropas i takt med tillträde (6,0 mnkr)	
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,059
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-31,500
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-4,600
Effektiviseringskrav 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
SD-prioriteringar	5,000
Ram 2025	1 159,800

9. Grundskolenämnden

9.1 Landsbygdens skolor ska värnas

För att det ska vara lockande att bo på landsbygden behöver de grundläggande behoven av samhällsservice, såsom kollektivtrafik och skolor, tillgodoses även i kommunens mindre orter. Det är mycket viktigt att kommunen tar sitt ansvar för de bitarna och speciellt värnar bygdeskolorna. När effektiviseringsiver hotar att stänga mindre byskolor har det en negativ påverkan på hela bygden och det måste därför undvikas så långt det går. Av den anledningen är vi starkt kritiska till att de styrande partierna valt att avveckla Kilsmo skola och budgeterar för ett återöppnande av skolan.

9.2 Debitera vårdnadshavare vid uppsåtlig skadegörelse

Skolan ska markera kraftfullt när elever förstör skolans egendom och lokaler genom att debitera vårdnadshavare för skadegörelsen. Detta dels i syfte att öka föräldrarnas delaktighet och engagemang i frågan, och dels för att ge eleven en läxa i individuellt ansvar. Om eleven är 13 år eller äldre bör eleven dock ges möjlighet att sona sin skadegörelse och arbeta av sin skuld genom att hjälpa till i skolans verksamhet, exempelvis genom att hjälpa vaktmästare med diverse sysslor eller genom att bistå i måltidsverksamheten. Genom att införa denna riktlinje kan vi säkerställa att kostnader för skadegörelse inte belastar den pedagogiska verksamheten samtidigt som nya generationer kommuninvånare lär sig att ta ansvar för sina handlingar.

9.3 Förbättrat mentorskap för nya lärare

Örebro kommun behöver bli bättre på sitt mentorskap av nya lärare. Det är en av de mest avgörande faktorerna för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare för nyutbildade lärarstudenter. Därför vill vi se över hur man kan förbättra mentorskapet, exempelvis genom att erfarna lärare får jobba en liten deltid som mentor.

9.4 Avlasta lärarna och öka vuxennärvaron

Bristen på lärare är i många delar svår, och kommunen måste bli bättre på att hushålla med de begränsade lärarresurser vi har. Det gör vi genom att satsa på den viktiga omkringpersonalen som avlastar lärarna med kringuppgifter som stjälar tid från deras kärnuppdrag, och vi ökar också vuxennärvaron i våra skolor.

9.5 Inför mer motion på schemat

Eftersom motion visat sig medföra bättre hälsa och studieresultat bland elever vill vi ha mer motion på schemat i Örebros grundskolor.

9.6 Säkerställ god och näringsrik mat

Det främsta målet med skolmaten ska vara att barnen uppskattar den och därmed äter ordentligt. Det är viktigare än att maten ska vara vegetarisk. Genom att i första hand köpa in mat från lokala producenter, erbjuds barnen i våra skolor också både bättre och färskare råvaror i sina maträtter, som dessutom har en lägre miljöpåverkan tack vare den kortare transportsträckan. Med en matsedel som mer anpassar sig efter säsong och utbud, skapar det en större inspiration hos våra skolkök, som därmed kan laga fler varierade måltider som låter eleverna upptäcka nya goda maträtter.

9.7 Motverka slöjtvång inom grundskolan

Eftersom slöjan är patriarkal maktsymbol som är starkt kopplad till hederskulturen och medför en uppdelning av flickor mellan rena och orena, sedliga och skamliga, samt värdiga och ovärdiga, menar vi att beslöjning av barn inte har någon plats inom grundskolan i Örebro kommun. Vi vill hellre skydda flickor mot slöjtvång än värna friheten för vissa flickor att frivilligt kunna bära slöja på skoltid.

9.8 Inför skriftliga ordningsomdömen från första klass

För att premiera skötsamt beteende vill vi också att samtliga kommunens skolor ska införa skriftliga ordningsomdömen från första klass.

9.9 Minska kostnaderna för hemspråksundervisningen

I stället för att erbjuda modersmålsundervisning i andra språk än teckenspråk och nationella minoritetsspråk, vill vi omprioritera dessa resurser till att ge extra träning i det svenska språket. Tyvärr är kommunen enligt lag skyldiga att erbjuda sådan undervisning. Kommunen har dock stor frihet att avgöra hur den verksamheten ska organiseras för att nå de riktlinjer som staten satt upp och bör ha strängast möjliga regler för vilka som har rätt till den, enligt så kallade Hörby-modellen.

9.10 Skolinspektionen ska alltid avrådas att godkänna ansökningar av friskolor som drivs av eller mottager ekonomiskt stöd från islamister

Örebro kommun har historiskt inte haft något att erinra när stiftelser med suspekta kopplingar och finansiering från islamistiska länder velat starta skolor i Örebro. Denna slapphet måste omedelbart upphöra. Kommunen ska så långt det går inom den befintliga lagstiftningens ramar, motverka etableringar av skolor med misstänkt islamistiska huvudmän.

9.11 Förbättra samverkan mellan viktiga samhällsfunktioner för att upptäcka och hjälpa barn i tid

Kommunen ska verka för att stimulera ett välfungerande samarbete mellan individ- och familjeomsorg, skola och polis, för att tidigt och samlat fånga upp riskpersoner och förebygga brottsspiraler.

9.12 Inför frivilliga slumpmässiga drogtester

För att tidigt upptäcka när barn börjar med narkotika vill vi införa slumpmässiga drogtester som går ut på att elever kan bli slumpmässigt utvalda att lämna drogtest och om vederbörande avböjer så meddelas vårdnadshavarna. Poängen med detta blir dels att vårdnadshavare kan få tidiga signaler och att elever kan använda risken för test som ett motargument när de utsätts för gruppträck av kamrater.

9.13 Fri tillgång till kostnadsfria mensskydd i högstadiet

Örebro kommun erbjuder idag kostnadsfria mensskydd i kommunens gymnasieskolor. Men det är inte bara flickor i gymnasieåldern som har det behovet, då många når puberteten redan i högstadiet. Kostnaden är tämligen låg för gymnasieskolornas del och förbrukningen beräknas vara lägre för högstadiets elever. Därför anser vi det naturligt att införa kostnadsfria mensskydd även i Örebro kommuns högstadieskolor.

9.14 Nej till stängningen av Kryddgårdsskolan och Sörbyängsskolan

De styrande valde att skyndsamt lyfta fram ett nedstängningsbeslut av två välfungerande och välbelagda skolor i Sörbyängen. Det man pekade på som grund var kommunens vikande elevunderlag de kommande 10 åren, dessa siffror visade sig dock inte överensstämma med elevunderlaget för det område där man nu tvingar igenom denna nedstängning. Beslutet var dåligt underbyggt och kommer kräva investeringar i Sörbyängen i närtid, när elevunderlaget växer och Sörbyskolan och Svealundsskolan inte maktar med att ta emot alla nya elever. Vår inställning är att häva beslutet och behålla de två grundskolorna Kryddgårdsskolan och Sörbyängsskolan.

9.15 Driftbudget: Grundskolenämnden

Grundskolenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	2 508,469
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	65,900
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Demografisk förändring - minskat antal elever grundskola	-23,800
Satsning grundskola	15,000
Volymkompensation lokalförsörjning kan avropas i takt med tillträde (6,3 mnkr)	
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,221
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-61,100
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-9,900
Effektiviseringskrav 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
SD-prioriteringar	10,000
Hörbymodellen för hemspråksundervisning	-9,250
Återöppnande av skolor	2,000
Ram 2025	2 497,540

10. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

10.1 Förbättra studie- och yrkesvägledningen

Att välja rätt gymnasieprogram kan för många vara ett av livets stora beslut. Det är många saker som måste vägas in. Alltför ofta vet dock inte elever vilken avkastning olika utbildningar har – vilka utbildningar som oftast leder till jobb, och vilka löner de kan förvänta sig. Många elever känner inte till att många kortare yrkesutbildningar ger högre löner och bättre arbetsutsikter än flera universitetsprogram. Som kommun har vi ett ansvar att se till att eleverna gör ett informerat val, i synnerhet då valet av utbildning är ett val som är svårt att göra ogjort och ofta påverkar resten av ens yrkesliv. För att åstadkomma detta bör information om jobb- och löneutsikter ingå i de informations-sessioner som hålls för elever under tredje året, och informationsblad (där olika utbildningar listas och lönen efter utbildningen jämförs med medellönen för de som endast har gymnasieutbildning) bör skickas ut till samtliga elever under höstterminen och under vårterminen. Under vårterminen bör sådan information skickas ut i god tid före sista anmälingsdatumet för de högskolekurser och -program som börjar på höstterminen.

10.2 Utveckla Kvinnersta som ett kluster för jord- och skogsnäringar

Det råder stor brist på arbetskraft inom flera lantliga näringar samtidigt som alltför få kommuninvånare har ett jobb att gå till. Vi tror att Kvinnersta-området, med dess naturliga kopplingar till dessa näringar, har en nyckelroll i att möta detta dilemma. Där finns stora möjligheter till synergieffekter mellan vuxenutbildning och gymnasieutbildning och samarbeten med näringsidkare i närheten. Därför ska kommunen se över hur man kan bredda utbudet av utbildningar där, stärka incitamenten hos bidragsberoende att söka sådana utbildningar samt höja ambitionen när det gäller att marknadsföra utbildningarna till unga och arbetssökande.

10.3 Inför frivilliga slumpmässiga drogtester

För att bekämpa den ökande droganvändningen vill vi införa frivilliga, slumpmässiga drogtester som går ut på att elever kan bli slumpmässigt utvalda att lämna drogtest och om vederbörande avböjer så meddelas vårdnadshavarna. Poängen med detta blir dels att vårdnadshavare kan få tidiga signaler och dels att elever kan använda risken för test som ett motargument när de utsätts för gruppträck av kamrater.

10.4 Motverka felaktiga bidragsutbetalningar

Det är idag alldeles för många sätt att fuska med försörjningsstöd. Det kan göras genom fusk med andrahandskontrakt, skenskilmässor och felaktig folkbokföring. Andra kommuner har visat att man genom striktare kontroller kan göra fusk mycket svårare och på så vis få ned kostnaderna för försörjningsstöd. I bekämpningen av fusket behöver man också tänka innovativt, exempelvis kan man tidigt upptäcka signaler om felaktig folkbokföring, svartkontrakt och svart affärsverksamhet i sophanteringen. Vi vill också se över möjligheten att låta personer som varit utomlands under en tid att behöva redovisa hur han eller hon har kunnat bekosta utlandsresan, respektive sitt uppehälle under tiden i utlandet. I sådana lägen kan kommunen ibland räkna med ett fiktivt normöverskott och därför vägra att utge ekonomiskt bistånd under en viss tid. Ett vanligt problem är också att personer som uppbär försörjningsstöd egentligen borde försörjas av Försäkringskassan, och i dessa fall ska kommunen se över möjligheten att i högre grad hjälpa dessa personer att lotsas rätt. Pengar från försörjningsstöd får aldrig användas till pengaöverföring utomlands.

10.5 Öka krav på motprestation

För att minska möjligheterna att ha svartarbete vid sidan av försörjningsstöd, och samtidigt signalera att samhället förväntar sig att alla ska bidra efter förmåga, vill vi se över hur vi kan skärpa krav på motprestation. Man skulle exempelvis kunna ställa krav på att man deltar i någon samhällsnyttig aktivitet, så som nattvandring eller stöd till behövande personer av olika slag. Med fler sådana krav kan vi göra det svårare att ha svartarbete och då tvinga personer som egentligen inte behöver försörjningsstöd att upphöra med att begära det.

10.6 Genomför företagarsatsning i utsatta områden

För att hjälpa personer i utanförskap att komma i egen försörjning i stället för att ligga samhället till last vill vi göra en särskild satsning på att hjälpa personer i utsatta områden att skaffa F-skattsedel, dels genom att informera om möjligheten och dels genom att bistå med administrativt stöd i ansökningsprocessen.

10.7 Inför integrationsplikt

Den egna individens ansvar i integrationsprocessen ska tydliggöras. Vikten av att lära sig det svenska språket, göra sig anställningsbar, komma i egenförsörjning och anpassa sig efter svenska normer och värderingar ska understrykas genom att införa integrationsplikt för nyanlända. Denna plikt ska innebära att nyanlända ska ha god närvaro på och göra framsteg inom SFI, genomgå kurs och klara prov i samhällsorientering och följa de insatser som kommunen erbjuder för att komma i arbete. Om individen frångår dessa krav utan giltiga skäl, ska ekonomiskt bistånd dras in.

10.8 Inför praktik som obligatorisk del av SFI

Många invandrare kommer aldrig – eller alldeles för sent – ut i samhället efter avslutad SFI-utbildning och får aldrig tillfälle att lära känna den svenska samhällsstrukturen och det svenska arbetslivet. Vi vill därför att praktik ska vara ett obligatoriskt inslag på SFI-elever som läser på fortsättningsnivå. Utöver möjligheten att träna på språket får man då också en svensk arbetsmiljö och komma i kontakt med det svenska samhället, något som många nyanlända saknar idag.

10.9 Omprioritera resurser från arbetsmarknadsinsatser till yrkesutbildningar

Delar av den kommunala verksamheten för arbetsmarknadsinsatser har länge dragits med bristande kvalitet och resultat. Örebro kommun har också avsevärt högre kostnader för detta än jämförbara kommuner. Eftersom resultaten är låga och kostnaderna höga vill vi ge Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att effektivisera sin arbetsmarknadsverksamhet. En del av de resurser som frigörs ska i stället användas till att utveckla de kommunala yrkesutbildningarna, som över lag har goda resultat.

10.10 Driftbudget: Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 315,786
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	25,800
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Demografisk förändring - ökat antal elever gymnasieskola	20,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,091
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-22,900
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-5,200
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Effektivisering försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder	-15,322
Yrkesutbildningar	5,000
Företagarsatsning utsatta områden	1,000
Ram 2025	1 324,255

11. Kultur- och fritidsnämnden

11.1 Kommunen ska upprätta en kulturarvsfond

Kommunen ska främja och framhålla kulturarvet genom att upprätta en kulturarvsfond där medel kan sökas för sådan verksamhet.

11.2 Nej till enprocentregeln

Örebro kommun tillämpar enprocentregeln vid nybyggnation. Det innebär att en procent av byggkostnaderna vid byggnation går till konst. Med en sådan regel tittar man på konstbehovet utifrån summan man har i budget i stället för att titta på vad man har för faktiska konstbehov. Detta blir därmed onödigt kostnadsdrivande och är inte en försvarbar användning av skattemedlen.

11.3 Kommunens inköpta konst ska vara tidlös

Kommunen ska i regel eftersträva att köpa in konst som är tidlös och gärna sådan som bidrar till att lyfta fram kulturarvet. Medborgarinflytandet ska stärkas när det gäller vilken konst som ska placeras i det offentliga rummet. Målet är att konstverket inte ska bli omodernt utan även tilltala framtida generationer.

11.4 Fritidsgården Fritte ska ha erforderliga resurser

Som officiell teckenspråkshuvudstad är förväntningarna höga på att Fritte ska ha nog med personal och resurser för att kunna erbjuda bra öppettider och stabilitet i verksamheten. Då övriga fritidsgårdar i kommunen inte kan svara upp mot teckenspråkiga ungdomars behov, speciellt kopplat till kommunikationen mellan teckenspråkiga och hörande. Så är fritidsgården Fritte en viktig samlingsplats för teckenspråkiga ungdomar. Just den här fritidsgården är så mycket mer än bara en vanlig fritidsgård för teckenspråkiga, det är även kommunens skyltfönster i ambitionen av att vara teckenspråkshuvudstad. Den problematik som uppstod där Frittes undermåliga finansiering krävde stora protester för att åtgärdas, ska inte behöva ske igen. Därför ska föreningen Scenit, som driver Fritte, ha en finansiering som täcker både behoven och de högt ställda ambitionerna.

11.5 Det kommunala stödet till vuxenkultur ska vara sparsamt

Med undantag från kulturarvsfrämjande samt lagstadgade verksamheter, såsom bibliotek, ska kommunens stöd till vuxenkultur vara stramt hållt. Utgångspunkten ska vara att kultur för vuxna ska bära sig själv genom ideellt engagemang och donationer från de som uppskattar den.

11.6 Det kommunala stödet till OpenART ska avslutas

OpenART är ett exempel på en konstutställning som kan finansieras på annat vis än genom kommunal sponsring i och med att näringslivet gynnas av den turism som OpenART lockar. Därmed har näringslivet ett stort intresse för projektet och kommunen kan därmed avveckla sin del i detta.

11.7 Dra in kommunala bidrag till föreningar eller studieförbund som bjuder in hatpredikanter

Varje år godkänner kommunen nya ansökningar om bidrag från studieförbundet Ibn Rushd, trots att förbundet under samma period gång på gång hamnat i blåsväder på grund av att man, ensamma eller i samarbete med sina medlemsorganisationer, bjudit in talare som är ökända för antisemitiska, homofoba, och demokratifientliga åsikter och idéer. Inga skattepengar ska gå till den typen av organisationer.

11.8 Skattefinansieringen av föreningar vars verksamhet syftar till att befästa invandrares ursprungliga kulturella identiteter ska avvecklas

Årligen utdelas miljoner i kommunala skattepengar till etniska föreningar vars syfte är att bevara invandrares ursprungliga kulturella identitet i det nya landet. Vi anser inte att det är väl använda skattepengar och vill hellre använda resurserna till åtgärder som hjälper invandrare att ta till sig av svensk kultur och svenska språket.

11.9 Kommunalt kulturstöd ska inte gå till politisk eller starkt politiserad verksamhet

Kulturstöd är till för att uppmuntra och stödja en mängd olika kulturella uttryck och för att garantera att alla medborgare har tillgång till och kan engagera sig i kultur. Opartiskheten kan lätt ifrågasättas om det uppfattas som kommunen stödjer vissa politiska åsikter framför andra, vilket är en uppenbar risk om kommunalt kulturstöd går till politiskt inriktade organisationer. Genom att undvika att ge kulturstöd till politiserade mottagare säkerställs opartiskhet, konstens och kulturens oberoende, upprätthållande av allmänhetens tillit till stödsystemet och skyddande av yttrandefriheten.

11.10 Synliggör nyttan med fritidsaktiviteter för barn och unga

Förekomsten eller avsaknaden av fysisk aktivitet och meningsfulla intressen i barndomen och ungdomsåren har visat sig ha stor påverkan på vanor i vuxen ålder. Då det förbättrar både fysisk och psykisk hälsa är det därför viktigt att redan från tidig ålder få in idrott, rörelse och engagemang som en naturlig del i vardagen.

11.11 God kvalitet i motionsspåren ska säkerställas

De promenad- och motionsstråk som kommunen ansvarar för måste hållas efter så att de känns trygga och inbjudande att använda. Det kan handla om exempelvis ordentlig markbeläggning och fungerande belysning, så att alla som så önskar känner sig välkomna att använda sig av dessa.

11.12 Starta upp en motorgård för ungdomar

I Örebro med omnejd har vi idag ungdomar som har bil och A-traktorer, dessa används till att ta sig till och från skola, arbete eller till kompisar under fritiden. Det händer att det buskörts och att musik spelas orimligt högt vilket stör medborgarna. Vi anser att de motorburna ungdomarna behöver stöttning för att kunna utöva sitt motorintresse på ett bättre sätt. Därför vill vi tillsätta en utredning för att ta fram det lämpligaste och mest kostnadseffektiva sättet för att starta upp en motorgård för ungdomar i Örebro kommun.

11.13 Återuppliva Rådhusets julkalender

Rådhusets julkalender var ett projekt drivet av näringslivet där Örebro kommun var medsponsor. Projektet byggde på att 24 unika konstnärer hade varsin lucka i denna adventskalender i storformat på Rådhuset i Örebro. Lådorna sattes upp i ljusboxar framför tjugofyra fönster på Rådhuset. Enligt uppgift ska Örebro kommun ha ljuslådorna i sin ägo, dessa är också specialbyggda för de 24 unika fönstren på Rådhuset. Det vore därmed fullt möjligt för Örebro kommun att återuppliva Julkalendern i egen regi, antingen genom ett övertagande av varumärket "Rådhusets Julkalender" eller genom att skapa ett liknande återkommande projekt. Därför vill vi utreda hur vi kan återuppliva Rådhusets Julkalender i egen regi. Antingen genom övertagande av varumärket eller genom att utveckla och starta upp ett eget återkommande projekt med liknande koncept.

11.14 Nej till utökad finansiering av Tegelbruket

SD anser att den tidigare nivån på det kommunala stödet till Tegelbruket legat på en rimlig nivå och motsatte sig därför att kommunen skulle överta ÖBO:s sponsring. Tegelbruket bör istället göra mer för att låta privata aktörer stiga in och överta ÖBO:s del. Vi vill hellre använda pengarna till andra former av satsningar på barn.

11.15 Driftbudget: Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	426,688
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	5,400
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-4,537
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,767
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-5,000
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-1,700
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Utökad effektiviseringsuppdrag kultur och fritid	-4,500
Föreningsbidrag, studieförbund, konst etc	-7,219
Alternativ finansiering OpenART	-4,890
Reducerad finansiering Tegelbruket	-2,000
Ram 2025	403,009

12. Markplanerings- och exploateringsnämnden

12.1 Planera byggande och trafik efter verkligheten

En långsiktig planering framåt är en förutsättning för kommunens utveckling. För att lyckas med den planeringen behövs underlag i form av seriösa prognoser snarare än ett skjutande från höften mot orimliga mål i det blå, vilket är den variant som Örebro kommun i nuläget använder sig av. Oavsett om det gäller bostadsbyggande, verksamhetsmark, trafikinfrastruktur etc. ska utgångspunkten vara vad som behövs för att komplettera det som redan finns. Är efterfrågan på småhus större än på lägenheter så är det småhusbebyggelse det ska planeras för. Frågar näringslivet efter expansionsutrymme ska mer verksamhetsmark planläggas. Är kapaciteten mättad för ett trafikslag ska infrastrukturen för densamma byggas ut.

12.2 En ändamålsenlig stadsplanering som sätter tryggheten främst

Vid byggnation är det viktigt att sätta trygghetsperspektivet i första rummet. Varierad bebyggelse kan vara att föredra, då stora industriområden visserligen är trygga att vistas i på dagen, men otrygga att passera nattetid. Att bygga bostäder och verksamheter i nära anslutning till varandra ökar också chansen att invånarna har nära mellan jobb och bostad och då kan både transporter och restider minska.

12.3 Öka småhusbebyggelsen för att svara upp mot samhällets efterfrågan

Vid nybyggnation av bostäder är det viktigt att komplettera med det som efterfrågas. Fördelningen av efterfrågan på olika bostadstyper är i det närmaste konstant över tid, men Örebro kommun har oproportionerligt många flerfamiljshus i förhållande till småhus. Hög exploateringsgrad är visserligen ett sätt att få ut mer av varje kvadratmeter markyta, men det kan inte rättfärdigas att utbudet av något som redan finns i överkant, med en allt högre vakansgrad, ständigt ökas på bekostnad av något som det de facto är brist på.

12.4 Visa hänsyn till det lokala kulturarvet vid nybyggnation och anpassa arkitekturen

Traditionell arkitektur ska i högre grad eftersträvas och gestaltningen ska anpassas till den befintliga miljön och den befintliga arkitekturen vid nybyggnation. Traditionsrika områden med stark kulturell prägel behöver särskilt beaktas när det byggs nytt, för att inte riskera att förvanska områdets karaktär. Av samma anledning ska stor försiktighet iakttas när det gäller byggnader med starkt symbolvärde som kraftigt avviker från västerländsk byggnadstradition och som regel ska dessa inte tillåtas.

12.5 Stoppa bilfientligheten

Det har gjorts mer än tillräckligt med avsmalningar av gator, avstängningar av gator, omdisponering av gator till nackdel för bilismen, negligerande av utökade behov, husbyggnation på parkeringsplatser och så vidare som försämrat de reella möjligheterna att välja bilen som färdmedel Örebro. Senast i raden är att bygga om Östra Bangatan samtidigt som Engelbrektsgatan vid Fisktorget. Inte bara blir det krångligt för bilister att ta sig fram under själva byggtiden, vad värre är att i slutändan kommer ingen av dessa gator efter avslutade ombyggnationer återfå sin forna kapacitet. Visst är det bra för hälsan att cykla och gå, men det är viktigt att det går att ta sig fram på ett smidigt sätt med bilen också.

12.6 Nej till Citylinjen/Snabbussar/Bus Rapid Transit (BRT)

Redan i detta skede märks effekterna av snabbussprojektet av i form av minskad framkomlighet på flera huvudgator och ännu värre ingrepp kan komma längre fram när snabbusslinjerna fortsätter byggas ut. Flera av våra viktigaste gator i Örebro kommer då att endast ha en fil för biltrafik i varje riktning, vilket borgar för fler bilar som står still i köer, vilket leder till mer buller och ökade utsläpp. Örebro kommun ska omgående ska avbryta arbetet med snabbussar och skrota samtliga planer på fortsatta etapper inom projektet. Återställningen av de redan ombyggda vägarna för att återfå deras forna trafikkapacitet behöver påbörjas direkt och återställandet hanteras så kostnadseffektivt som möjligt.

12.7 Bevara Örebros utomhusparkeringar

En del av den stundom rikliga biltrafiken i Örebros stadskärna kan härledas till bilister som åker omkring i jakt på en parkeringsplats. En krånglig parkeringssituation med höga avgifter på de få platser som står till buds gynnar inte centrumlivet. Förutom att det medför ökade utsläpp och buller, drabbas både besöksnäringen och näringsidkarna i city, då besökare utifrån kan tänkas välja ett annat resmål framöver, medan shoppingsugna örebroare väljer att göra sina inköp på ett ställe med bättre parkeringsmöjligheter. Utifrån detta kan en nödvändighet att behålla de centrumnära utomhusparkeringarna som finns idag konstateras.

12.8 Bilparkeringsnormen ska höjas till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet

Kommunens parkeringsnorm med krav på som lägst 0,15 parkeringsplatser per lägenhet vid nybyggnation är på tok för låg. På grund av bristen på parkeringar i anslutning till fastigheten, händer det frekvent att personer som bor lite mer centralt nödgas – och av kommunen numera även uppmuntras – parkera sin bil på allmän parkeringsplats och därmed blir parkeringssituationen för tillresande ansträngd. Därför är det av vikt att bilparkeringsnormen vid nybyggnation höjs till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet.

12.9 Inför gratis kollektivtrafik för ålderspensionärer

Busstrafiken för den stora massan försämras ständigt – busslinjer läggs ned, turtätheten minskar, antalet hållplatser har aviserats minska i samband med att snabbussarna införs. Det är helt fel väg att gå – det ska i stället förenklas för de som vill välja bussen, bland annat genom att införa gratis bussresor i stadstrafiken för alla ålderspensionärer.

12.10 Biologisk mångfald – Beakta vikten av natur-, park- och grönområden och bevara naturområdena

Grönområden är viktiga för människors välbefinnande och det är därför av vikt att dessa prioriteras och ges utrymme även i en stadskontext. Många små åtgärder kan göras som både värnar den biologiska mångfalden och ökar trivselfaktorn, såsom blomsterängar där det annars vore gräsmatta. I samma anda ska naturskyddsområden värnas. När förändring av markanvändning ska ske i dessas närhet, måste fördelarna och nackdelarna med förändringen utifrån naturskyddsperspektiv ägnas stor omsorg. De naturskyddsområden som idag finns i kommunen ska värnas och stor hänsyn ska vidtas för intilliggande exploateringar. Förslag ska tas fram av förvaltningen över områden längs cykelvägar, promenadstråk och andra liknande vägar samt bullervallar, eller överallt där det kan vara lämpligt att förstärka den biologiska mångfalden, samt att ett procentmål av kommunens grönytor som skall ingå i den biologiska mångfalden.

12.11 Gör Sörbyskogen till ett naturreservat

Att en så unik skog med så höga naturvärden som Sörbyskogen ligger i så nära anslutning till staden är något som verkligen ska tillvaratas. Att besöka en gammelskog är vederkvickande och det är få förunnat att ha en sådan skog inpå knuten. Därför behöver Örebro kommun se vilken naturskatt för folkhälsan och naturlivet Sörbyskogen faktiskt är. Exploateringsiver behöver stå tillbaka för djur, växter och människors välbefinnande. Förutom de rekreationsvärden en rustik skog kan erbjuda så har flera sällsynta arter observerats i denna skog. Utifrån det kan skogen definitivt anses ha ett bevarandevärde och ska skyddas från vidare exploatering genom naturreservatsstatus.

12.12 Driftbudget: Markplanerings- och exploateringsnämnden

Markplanerings- och exploateringsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	90,168
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	2,200
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	2,540
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-2,100
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-0,400
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	92,408

13. Socialnämnden

13.1 En effektiv och evidensbaserad vård av missbrukare

Ofta ser vi återfall i missbruk redan dagarna efter avslutad missbruksbehandling och om inte behandlingen ger några bestående positiva effekter så borde den rimligtvis ses över. För att missbruksvården ska få kallas för vård så behöver den skapa bestående hälsofrämjande fördelar, livsstilsförändring och en bättre psykisk och fysisk hälsa som består över tid. Missbruksvården är mer resurskrävande än vad många känner till och trots att vård vanligtvis associeras med beprövad och evidensbaserad behandling så görs det inga systematiska uppföljningar efter avslutad vård för att utvärdera vilken behandling som ger bäst resultat. Örebro kommun ska söka samarbete med akademien för att undersöka effekten av olika behandlingar och utröna vilka metoder som ger största möjliga hälsoeffekter och bestående livsstilsförändringar.

13.2 Utökade krav på motivationsarbete i missbruksvården

Det är viktigt att den som genomgår missbruksbehandling själv vill bli drogfri och har detta som mål. Den som inte vill ta till sig av behandlingen kommer naturligtvis inte att bli drogfri och pengarna som behandlingen har kostat gör då bara en högst tillfällig nytta. Fokusera därför i första hand på att hjälpa de som själva vill bli drogfria, där är det störst chans att göra praktisk skillnad. Genom att fokusera på att få så många som möjligt drogfria, bland de som är motiverade, så minskas marknaden för droger och det innebär att nyrekryteringen av missbrukare minskar.

13.3 Familjehemsplaceringar framför behandlingshem

Det finns indikationer på att den vård som ges i nuvarande utformning kan göra lika stor skada som nytta. Kollektiv behandling på behandlingshem kan innebära ett större kontaktnät av personer som utövar dåligt inflytande och därigenom vara en inkörsport till större problem. Att byta miljö och umgänge ger bättre förutsättningar att fokusera på en mer långsiktigt bestående livsstilsförändring, med fler nya mer produktiva och kreativa intressen än den tidigare nedbrytande livsstilen. Familjehemsvård är i sammanhanget ett bra mer personligt alternativ som ger en miljö med bra grundvärderingar och bättre förutsättningar för ett drogfritt liv med framtidsmöjligheter, studier och arbete.

13.4 Utökat stöd till verksamheten Unga mammor och pappor

Unga föräldrar har en annorlunda situation än äldre, då det numera är vanligt att flytta till eget boende senare i livet och att det därefter tar ett tag att bygga upp liv och karriär. Att då skaffa familj mitt i den situationen kan te sig svårt, som att ställas inför valet mellan karriär och familj. Något som då kan hjälpa är att få stöttning samt träffa andra i samma ålder och fas i livet och Sverigedemokraterna vill därför utöka stödet till verksamheten Unga mammor och pappor.

13.5 Utöka Portens öppettider

Den ökande hemlösheten i Örebro blir alltmer påtaglig och det är svårt att ignorera att välfärdssamhället inte längre är vad det en gång var. Dagens situation visar tydligt på att ju längre tiden går utan att man tar tag i problemen desto mer ohanterlig blir situationen. Polisen har påtalat att man märker en tydlig försämring av trygghetssituationen i centrala Örebro, bland annat på Kulturkvarteret, när Portens verksamhet är stängd. Att förstärka Portens finansiering ökar därmed tryggheten i centrala Örebro och säkerställer att de utsatta och utstötta i samhället har en säker plats att vistas på där de kan få stöd till att ta sig ut ur sin situation.

13.6 Utökad arbete med våld i nära relation

I ett modernt och civiliserat samhälle ska det inte förekomma våld inom familjen. Vi har ett stort lokalt problem med hederskultur som med tiden har ökat. Lyckligtvis blir allt fler medvetna om vad som är ett oacceptabelt beteende, men det går långsamt och är resurskrävande. Behovet av hjälp ökar och därför behövs det mer resurser till Kvinnohuset.

13.7 Verka för att stimulera ett välfungerande samarbete inom kommunen och med polisen

Vi behöver identifiera förbättringsområden där sekretesshinder kan undvikas för att på ett tidigt stadium uppmärksamma och fånga upp ungdomar med problem samt de som är i riskzonen och därmed förebygga en destruktiv livsstil som blir allt svårare att ta sig ur och lämna ju äldre individen blir.

13.8 Förebyggande arbete mot bedrägerier riktat till sårbara grupper

Det är tyvärr vanligt förekommande att äldre och andra sårbara grupper utsätts för olika försök av bedrägeri. För att motverka att våra mer sårbara grupper faller för dessa bedragare, ska kommunen göra sin del för att via olika informationsinsatser försöka begränsa andelen som drabbas.

13.9 Utförligare rapportering kring SoL och LSS med skarpa krav så att vitesföreläggande inte ska riskeras

Dessa rapporter är ett återkommande problem då vi fortsatt har många personer som stått länge i kö. Huvudprincipen är att beslut om insats ska verkställas omedelbart. När oskälig tid har passerat för verkställande riskerar kommunen att IVO (Inspektionen för vård och omsorg) lämnar in ansökan om särskild avgift till förvaltningsrätten. Förutom att sådan avgift slösar skattebetalarnas pengar för att kommunen inte kan sköta sitt uppdrag i rimlig tid, så är effekten dessutom potentiellt mänskligt lidande när beslut inte verkställs. Rapporten i sig är dessutom väldigt slimmad och ger dåligt med information till oss beslutsfattare om varför de enskilda personerna fått vänta så länge. Det finns fall där personer fortsatt står i kö för att de har tackat nej till det kommunen har erbjudit. Dessa fall kan då inte räknas in som att dessa personer väntat oskäligt länge, det går dock inte att utläsa i rapporten vilka personer som har tackat nej. Därav ger det inte oss beslutsfattare tillräcklig information om de faktiska förhållandena i kommunen, vilket är ett av rapportens primära syften, utöver rapporteringsskyldigheten till IVO. Rapporterna ska inkludera anledning om varför individerna fått vänta på verkställande av insats. Skarpt krav gäller om att risk för ansökan av särskild avgift inte ska riskeras att lämnas in av IVO på grund av att personer fått vänta oskäligt länge.

13.10 Driftbudget: Socialnämnden

Socialnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	685,723
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	10,000
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Volym	40,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,019
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-8,800
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-2,700
Omställning, tidsbegränsad	30,000
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Satsning mot kvinnovåld	2,000
Pott för personaltrygghet	1,000
Ram 2025	757,242

14. Teknik- och servicenämnden

14.1 Omarbetad kostpolicy

14.1.1 Vildsvinskött som nytt köttalternativ

Med fokus på lokalproducerade livsmedel vill Sverigedemokraterna utreda möjligheterna att börja köpa in vildsvinskött som en del av kommunens verksamheters vardagliga kost. Vildsvinskött är inte bara lokalproducerat utan även etiskt riktigt, då vildsvin per automatik levt ett fritt och naturligt liv. Vid ett eventuellt införande skulle detta också innebära att fler vildsvin skjuts, vilket bland annat är ett ansenligt önskemål från boende på landsbygden.

14.1.2 Minska kostnader för specialkost

I stället vill vi tillsätta en utredning för att se över, omarbета och effektivisera menyerna i våra verksamheter. Syftet är att inkludera så många personer som möjligt, som idag är i behov av specialkost, till att i högsta möjliga grad kunna äta huvudalternativet i stället. När det även erbjuds vegetariska rätter som andrahandsalternativ, borde detta sammantaget vara tillräckligt så att behov av specialkost sällan uppstår.

14.1.3 Kommunens verksamheter ska inte bekosta religiös specialkost

Sverigedemokraterna ser ett stort behov av att effektivisera tillverkningen av mat, dels för att underlätta för personalen och för att hålla kostnaderna nere. Därför ser vi inget behov för skattebetalarna att stå för kostnaden för de extra maträtter som tillverkas för att uppfylla religiösa krav. För att ha rätt till specialkost krävs ett läkarintyg. Du har därmed inte rätt till specialkost av enbart religiösa skäl om medicinska skäl saknas.

14.1.4 Modell för minskat matsvinn

Det är alltid av vikt att arbeta med att minska matsvinnet i kommunens verksamheter. Det behöver därför undersökas hur en gångbar modell för minskat matsvinn kan utformas för att sedan införas i samtliga kommunala kök.

14.2 Förbättrad och utökad belysning

14.2.1 Öka tryggheten med utökad belysning

Dunkla platser skapar i sig en stor problematik med den upplevda tryggheten och personer med ont uppsåt anser sig samtidigt kunna verka mer ostört på dåligt belysta platser. En översyn behöver göras för att uppmärksamma de platser som kräver en utbyggnad av belysning för att öka tryggheten.

14.2.2 Åtgärda trasig gatubelysning omedelbart

Gatubelysning som är ur funktion skapar både otrygghet och en negativ upplevelse på den berörda platsen. Det är därför av stor vikt att kommunen åtgärdar belysningen omedelbart när dessa problem uppstår.

14.3 Hårdare krav i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna

14.3.1 Inför tiggerifria zoner

I enlighet med Tidöavtalet ska ett nationellt tiggeriförbud utredas där utredningen ska lägga fram ett författningsförslag som innebär tiggeriförbud i Sverige. Tills detta är beslutat på nationell nivå ska Örebro kommun besluta om att införa tiggerifria zoner i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna.

14.3.2 Kräv alltid tillstånd för fyrverkerier

Kommunen kan inte reglera försäljningen av pyroteknik, men kan i ordningsstadgorna försöka begränsa användningen så pass att primärt seriösa aktörer, som är villiga att ansöka om tillstånd, köper in och avfyra fyrverkerier. Ett sådant förfarande underlättar även för Polisen att snabbare identifiera om någon skjuter fyrverkerier olovligt eller ej. Detta skulle även kunna begränsa antalet smällar som sker under högtider. Undantagen i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna som gäller under påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton ska därför tas bort och förtydligande text ska läggas till om att tillstånd från Polismyndigheten alltid ska krävas för användning av pyrotekniska varor.

14.3.3 Förbud mot böneutrop

Ett påtvingat utrop på främmande språk riskerar att störa människor och få många svenskar att söka sig bort från områden där böneutrop sker, vilket ökar segregationen i samhället. Det strider samtidigt mot religionsfriheten, då personer med annan religiös eller icke religiös tro påtvingas budskap kopplat till religionen islam. Dessutom riskerar det att skapa otrygghet för de grupper som flytt från muslimska länder präglade av islamistiskt våldsstyre och spä på motsättningarna i samhället.

14.3.4 Utökad kamerabevakning

Kommunen ska införa kamerabevakning vid samtliga fastigheter där kommunal verksamhet bedrivs. Samt se över vilka övriga platser som är i behov av kamerabevakning, i syfte att både förebygga och även lagföra begångna brott samt öka den upplevda tryggheten. Vid kamerabevakning ska o censurerade kameror användas, så att det inspelade materialet kan bistå vid polisutredningar. I de fall kamerabevakning inte tillåts, kan anonymiserad ansiktsgenkänning införas då GDPR tillåter detta. I samråd och samverkan med Polisen ska kommunen även verka för att trygghetskameror uppförs på platser där det utifrån en analys anses lämpligt.

14.4 Förbättra tryggheten i parkeringshusen

De parkeringshus som är belägna i city har visserligen ofta lediga platser, men dessa är sällan ett förstahandsalternativ att använda för bilisterna, bland annat på grund av otryggheten i och i anslutning till dessa. Aktiva insatser behövs för att öka tryggheten i parkeringshusen och göra dem mer inbjudande att nyttja.

14.5 Hastighetsdämpande åtgärder ska utformas på ett sätt som stör trafikflödena så lite som möjligt

Hastighetsdämpande åtgärder som vägbulor och chikaner hämmar trafikflödet betydligt och leder till längre restider, större utsläpp och högre bullernivåer. Det finns även andra åtgärder som kan sättas in som hastighetsvisare och actibumps, med annan funktion och effekt. Dessa är intressanta att utveckla.

14.6 Gaturummet ska planeras med underhållsaspekten och framkomlighet i åtanke

Större hänsyn behöver tas till underhållsaspekten vid planering av stadens infrastruktur för att inte försvåra för underhåll och vinterväghållning. Avvägningar behöver alltid göras mellan estetik och det mer praktiska perspektivet. Även arbetsfordon negligeras när nya, ofta smalare, vägar planeras. De kommunala vägarna ska utformas så att även de kan ta sig fram obehindrat.

14.7 Ta hand om befintlig infrastruktur

Att skjuta på utbyggnad och underhåll är en kortsiktig lösning på ett långsiktigt problem. Det leder bara till att kostnaderna blir än högre när det inte längre går att vänta med att göra något. Samtidigt behöver stadens genomfartsleder bevaras i stället för att till höga kostnader byggas om till oigenkännliga så kallade "stadsgator". För att minska restid och irritation och för att undvika trafikfarliga situationer måste dessa naturligtvis vara kvar med bibehållen eller utökad kapacitet.

14.8 Utred i vilka korsningar som rondellösningar skulle vara lämpligt

För att förbättra trafikflödet bör en större andel rondellkorsningar övervägas. Det behöver utredas både var det är möjligt att byta ut trafikljusbevakade korsningar mot rondeller, samt vilka korsningar som idag inte fungerar optimalt men skulle kunna göra det vid tillskapandet av en rondell.

14.9 Sänk parkeringsavgifterna i citykärnan med omnejd

Parkeringszonerna i Örebro har expanderats, utökats och priserna i dem har höjts, vilket minskar incitamenten att besöka de mer centrala delarna av staden om det primära färdmedlet är bil. Det minskar besöksunderlaget i city och är därmed negativt för cityhandlarna och -krögarna. En rimlig prisnivå behöver säkerställas för att inte skrämja bort folk från centrum.

14.10 Driftbudget: Teknik- och servicenämnden

Teknik- och servicenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	258,780
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	4,500
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-0,500
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	5,091
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-3,800
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-1,000
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	263,071

15. Valnämnden

15.1 Förbättra flödet vid valbåsen så att man minskar köbildning

Vi drar lärdomar av det föregående valet där det uppstod väldigt långa köer. Långa köer kan få folk att välja att inte delta, dels på grund av tidsbrist och delvis på grund av irritation vilket är ett olyckligt misslyckande från kommunens sida.

15.2 Uppmuntra till förtidsröstning

Uppmuntran till förtidsröstning är ett effektivt sätt att minska köbildningen och för den som vill rösta på ett mer traditionellt sätt så ska det kommande valet genomföras på ett mer genomtänkt sätt.

15.3 Bättre kontroll så att alla partiers valsedlar finns tillgängliga

Vi har sett att det har förekommit slarv med att ta fram röstsedlar för vissa partier under senaste och tidigare val. Den saken är inte acceptabel och nya rutiner behöver tas fram så detta problem inte sker framöver.

15.4 Driftbudget: Valnämnden

Valnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	3,863
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,000
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-3,690
Ram 2025	0,173

16. Vård- och omsorgsnämnden

16.1 Mer resurser till hemvård och vårdboende

Den nuvarande ramen för hemvård och vårdboende är orealistisk och har under en längre tid lidit av omfattande ekonomiska underskott. Det är tydligt att området lider av underfinansiering. Vi betraktar inte rehabiliterande arbetssätt som enbart en optimistisk besparing, utan mer som en investering som både ger positiva hälsoeffekter och innebär ökande kostnader.

16.2 God servicenivå inom färdtjänsten

Att ha ett aktivt socialt liv och vara en del av ett större sammanhang där livet får mening, är till stor del beroende av den personliga rörligheten och den säkerställs genom en subventionerad färdtjänst. Man ska inte behöva välja bort social samvaro, släkt och vänner på grund av handikapp, ålder, bristfällig ekonomi eller dålig hälsa, flera problem som allt för ofta uppträder samtidigt. Livet ska trots allt fungera och där är färdtjänsten en viktig del i livspusslet.

16.3 Bevara kompetensen inom vårdverksamheten

Vårdpersonal vittnar om att lönesättningen har blivit orättvis. Erfaren personal hamnar efter nyrekryteringar där nyanställda utan tillräcklig kunskap i svenska, arbetslivserfarenhet eller kompetens får högre lön. Detta leder till kompetensflykt och onödigt många vårdkontakter, vilket resulterar i både stress och en mindre personlig vård. För att motverka kompetensflykt och visa uppskattning gentemot dem som har lång erfarenhet inom vården måste vi prioritera att behålla och bevara deras kompetens samt gradvis höja yrkets status.

16.4 Utveckla valfriheten inom vården

En utvecklad valfrihet är en viktig aspekt att ta hänsyn till inom vården. Genom att erbjuda fler valmöjligheter till patienter och brukare kan vi uppnå en mer individanpassad vård och omsorg. Detta kan inkludera olika vårdalternativ och flexibilitet för att möta behoven och önskemålen hos dem vi tar hand om.

16.5 Ge vården högre status och attrahera fler inom yrket

Jobb inom vården behöver få en högre status för att attrahera och behålla kvalificerad personal. Det är viktigt att visa uppskattning för det viktiga arbete som utförs och skapa en miljö där yrket ses som attraktivt och meningsfullt. Genom att höja statusen för vårdyrken kan vi öka intresset och utveckla kompetensen inom sektorn.

16.6 Motverka kompetensflykt och säkra kvaliteten

För att säkerställa kvaliteten på vården är det avgörande att motverka kompetensflykt. Det är nödvändigt att skapa förutsättningar för att behålla erfaren personal och ge dem incitament att stanna kvar inom vårdsektorn. Genom att erbjuda attraktiva arbetsvillkor, rättvis lönesättning och möjligheter till kompetensutveckling kan vi minska kompetensflykten och bibehålla hög kvalitet inom vården.

16.7 Avskaffa ofrivilligt delade turer

Fenomenet med ofrivilligt delade turer har varit föremål för intensiv debatt under de senaste mandatperioderna. Det är viktigt att ta itu med denna fråga nu. Att ha delade turer i sig behöver inte vara ett problem för de som frivilligt väljer att arbeta enligt dessa villkor. Däremot bör vi prioritera att avskaffa de ofrivilliga delade turer för att skapa mer stabila och förutsägbara arbetsscheman för vårdpersonalen.

16.8 För trygghet på ålderns höst behöver vi införa språktest

Att känna sig trygg och kunna göra sig förstådd är självklara krav. Vi vill säkra kvaliteten inom äldreomsorgen genom att säkerställa att alla anställda har goda svensk-kunskaper. Rätten att kunna förstå och bli förstådd av sin omsorgsgivare är självklar. Invandrad äldrevårdspersonal med bristande språkkunskaper bör erbjudas kontinuerlig språkutveckling. Kraven på kunskaper i svenska språket och svenska normer ska höjas vid nyanställning. För detta behöver det införas språktester. Än så länge har kommunen trots våra motioner i frågan ännu inte vågat överväga språktester, men efter de positiva resultaten från införandet av språktester i Lindesberg 2021 så vore det anmärkningsvärt om införandet låter vänta på sig.

16.9 Valfrihet och konkurrens inom äldreomsorgen

Valfrihet handlar inte bara om rätten att välja, utan också om rätten att kunna välja bort. När privata utförare konkurrerar med varandra och kommunen om vem som kan erbjuda mest och bäst, så är det de äldre som gynnas. Att begränsa valfriheten på olika sätt försvårar för företag som vill specialisera sig inom ett visst område att lämna anbud som är genomförbara. Vi ser därför gärna ett ökat antal vårdgivare inom valfriheten för att gynna de äldre.

16.10 Ölmbrogården ska återöppnas

Det behövs ett brett utbud av olika boendeformer då alla äldre inte vill bo i staden. Många vill hellre bo med närhet till naturen och möjligheten att få njuta av lantluften. Vi vill bevara de lantligt belägna boendena som komplement till de mer centrala boendena med bland annat de nog så viktiga korttidsplatserna. Ölmbrogården ska därför återöppnas i befintlig regi, då det länge har varit ett uppskattat boende där de äldre känner sig trygga och väl omhändertagna.

16.11 Aktiv fritid och service för äldre

För att skapa en attraktiv miljö för åldrande i Örebro behöver vi satsa på meningsfull och aktiv fritid för de äldre. Kommunen har en fixartjänst för personer över 75 år och vi vill utreda subventionering av den och andra servicetjänster såsom exempelvis inköp, matlagning, snöskottning och städning. Tjänsterna bör anpassas efter de äldres behov och önskemål om utförande. Sverigedemokraterna vill dessutom sänka åldersgränsen till 70 år för att utnyttja dessa tjänster.

16.12 Åldrande med aktivitet och kunskapsutbyte

För att tillgodose även friska och aktiva äldre behövs deras kunskaper och erfarenheter tas tillvara. Vi vill främja kontakt mellan generationerna genom nära samarbete mellan skolor, förskolor, seniororganisationer och äldreboenden. Besök, gemensamma aktiviteter och erfarenhetsutbyte bör uppmuntras.

16.13 Särskilda äldrestödspersoner och volontärförmedling

För att förbättra äldreomsorgen föreslår vi att särskilda äldrestödspersoner och volontärförmedling införs. Dessa personer kan utföra uppgifter som inte hör till vårdpersonalens huvuduppgifter, såsom att följa med äldre på promenader, läsa högt ur böcker och tidningar, samt sitta ned och prata eller hjälpa till med all dagliga sysslor. Genom att involvera frivilligorganisationer och volontärer kan äldreomsorgen bli mer mänsklig och omtänksam.

16.14 IT-satsning för äldre

Många äldre har svårt att ta till sig den snabba teknikutveckling som skett och behöver stöd och hjälp att lära sig det, då mycket i samhället idag bygger på att man kan tillgodogöra sig den nyare tekniken.

16.15 Rekreationsverksamheter för mindre bemedlade äldre

Vi uppmanar kommunstyrelsen att i samarbete med Örebros frivilligorganisationer och föreningar utveckla fler rekreationsverksamheter för äldre som har begränsade resurser och känner sig socialt isolerade. Det är viktigt att skapa möjligheter för dessa äldre att delta i glädjefyllda aktiviteter och ha en meningsfull tillvaro.

16.16 Fler mötesplatser för äldre

Kommunstyrelsen bör undersöka möjligheten att inrätta fler mötesplatser för äldre. Dessa platser kan fungera som träffpunkter där äldre kan träffa andra människor, delta i gemensamma aktiviteter och utbyta erfarenheter. Genom att skapa fler mötesplatser kan man minska känslan av ensamhet och öka det sociala nätverket för äldre.

16.17 Musikunderhållning inom äldreomsorgen

Det är viktigt att uppmärksamma behovet och möjligheten att erbjuda musikunderhållning inom äldreomsorgen. Musik har visat sig främja hälsa och livsglädje hos både boende och personal. Genom att erbjuda musikaliska aktiviteter och evenemang kan man skapa en positiv och stimulerande miljö för de äldre.

16.18 Möjlighet till medtag av husdjur vid inflyttning

Vi vill undersöka möjligheten att tillåta att man tar med husdjur vid inflyttning på vissa äldreboenden. Djur kan vara en källa till glädje och sällskap för äldre och kan bidra till en ökad livskvalitet. Det är viktigt att utvärdera behovet och eventuella utmaningar för att säkerställa en trygg och ansvarsfull hantering av husdjur inom äldreomsorgen.

16.19 Ökad besöksvänlighet på äldreboenden

För att motverka ensamhet på äldreboenden är det viktigt att öka besöksvänligheten. Det bör vara lättare för anhöriga att besöka sina äldre släktingar med lokaler och parkeringar som tillåter det och personalen på äldreboendena bör uppmuntra och underlätta för besök. Genom en högre besöksfrekvens kommer anhöriga sannolikt att ställa krav på verksamheten och bidra till en förbättring av äldrevården. De anhöriga är ofta bättre på att uppmärksamma missförhållanden och klaga när deras äldre släktingar inte får tillfredställande vård, än vad de äldre själva är när många av dem inte vill vara till besvär.

16.20 Trivselskapande åtgärder på uteplatser och trädgårdar

Det är viktigt att inte glömma bort underhållet av trädgårdar och uteplatser vid äldreboenden. Genom relativt små åtgärder kan man rätta till eftersatt underhåll och öka trivseln avsevärt. Det kan innefatta att åtgärda skador som gammal frostsprängd asfalt, bristfällig utebelysning eller otillgängliga uteplatser för rullstolsburna. En välvårdad trädgård med tillgängliga uteplatser är en underskattad resurs och vad man bör förvänta sig inom Örebro kommun.

16.21 Säkerställ att äldre brottsoffer får en särskild kontaktperson och i varje fall där det önskas ges bra stöd

Med samhällets utveckling ser vi nu ett behov av att inrätta särskilda kontaktpersoner just för äldre, som då kan finnas som stöttning när man blivit utsatt för brott.

16.22 Beslut om särskilt boende ska verkställas

Oavsett de ekonomiska förutsättningarna får det absolut inte bli så att Kommunen använder långa köer till särskilt boende som ett sätt att hålla kostnaderna nere – samtidigt som att Kommunen i och med det riskerar att få krav på sig att betala höga viten som i sig är kostnadsdrivande.

16.23 Utförligare rapportering kring SoL med skarpa krav så att vitesföreläggande inte ska riskeras

Dessa rapporter är ett återkommande problem då vi fortsatt har många personer som stått länge i kö. Huvudprincipen är att beslut om insats ska verkställas omedelbart. När oskälig tid har passerat för verkställande riskerar kommunen att IVO (Inspektionen för vård och omsorg) lämnar in ansökan om särskild avgift till förvaltningsrätten. Förutom att sådan avgift slösar skattebetalarnas pengar för att kommunen inte kan sköta sitt uppdrag i rimlig tid, så är effekten dessutom potentiellt mänskligt lidande när beslut inte verkställs. Rapporten i sig är dessutom väldigt slimmad och ger dåligt med information till oss beslutsfattare om varför de enskilda personerna fått vänta så länge. Det finns fall där personer fortsatt står i kö för att de har tackat nej till det kommunen har erbjudit. Dessa fall kan då inte räknas in som att dessa personer väntat oskäligt länge, det går dock inte att utläsa i rapporten vilka personer som har tackat nej. Därav ger det inte oss beslutsfattare tillräcklig information om de faktiska förhållandena i kommunen, vilket är ett av rapportens primära syften, utöver rapporteringsskyldigheten till IVO. Rapporterna ska inkludera anledning om varför individerna fått vänta på verkställande av insats. Skarpt krav gäller om att risk för ansökan av särskild avgift inte ska riskeras att lämnas in av IVO på grund av att personer fått vänta oskäligt länge.

16.24 Driftbudget: Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 980,336
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	45,90
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-11,00
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,14
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-41,70
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-7,70
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Äldrepacketet	30,000
Återinfört högkostnadsskydd färdtjänst	5,000
Ram 2025	2 000,976

17. Överförmyndarnämnden

17.1 Det ska inte gå att ta på sig fler uppdrag som god man än vad man rimligen klarar av

God man är sedan långt tillbaka främst ett ideellt uppdrag som man tar för att man vill hjälpa sina medmänniskor och det är inte ovanligt att man helt avstår från att ta emot ersättning för uppdraget. Det är inte meningen att man ska kunna ta på sig så många uppdrag att det motsvarar en vanlig månadslön, gör man det så finns det inte nog med tid för att kunna erbjuda den service som man rimligen kan förvänta sig.

17.2 Överförmyndarkansliet behöver bli mer tillgängligt

Överförmyndarkansliet uppfattas som otillgängligt eftersom man måste gå genom kundservice och därefter vänta på återkoppling från handläggare eller kansliet som hör av en eller ett par dagar senare.

17.3 Överförmyndarnämndens handläggningstid behöver förbättras

Överförmyndarens handläggningstider har kritiserats och behöver förbättras, speciellt när det gäller händelser i huvudmannens ekonomi som kan vara av brådslande karaktär. Hela problemet ligger inte inom kommunen utan även hos banken. Här behöver vi se över rutinerna med eventuell samverkan och hitta en lösning så att det fungerar bättre.

17.4 Kostnader utanför nämndens kontroll

Nämnden behöver arbeta aktivt för att få kontroll över inkomster och utgifter så att arbetet kan bli någorlunda förutsägbart och att det inte uppstår oväntade händelser utanför nämndens kontroll som ökar arbete och administration på andra håll med tillhörande eftersläpning och konsekvenser.

17.5 Ärendehantering ska skötas digitalt

Nämnden behöver komma i kapp med inskanning av gamla dokument så att det går att gå över till ett mer flexibelt och modernt arbetssätt samt frigöra yta som upptas av en stor mängd platskrävande dokumentskåp. Att bli av med dokumentskåpen är dessutom en förutsättning för att kunna flytta till andra lokaler. Vi satsar en engångssumma om en halv miljon kronor på att göra hela verksamheten i princip helt pappersfri och öppnar därmed upp för möjligheten att flytta verksamheten till andra lokaler och leva upp till de regler vi har att förhålla oss till.

17.5 Driftbudget: Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden	
Ram 2024 april	20,640
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,300
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-0,300
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Övergång till digitalt arbete	0,500
Ram 2025	21,140

18. Investeringsprogram

18.1 Vårt förslag till investeringsprogram

Nämnder (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Förskolenämnd	3 016	3 016	3 016	3 016
Grundskolenämnd	14 236	14 236	14 236	14 236
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	9 134	9 134	9 134	9 134
Socialnämnd	1 000	1 000	1 000	1 000
Vård- och omsorgsnämnd	18 055	38 525	15 025	15 025
Funktionsstödsnämnd	1 854	1 854	1 654	1 654
Markplanerings- och exploateringsnämnd	309 970	300 250	369 927	417 805
-varav exploateringsverksamhet	147 750	135 000	150 000	150 000
Från trafikleder till stadsgata				
Bus-Rapid-Transit				
Teknik- och Servicenämnd (exkl VA/avfall)	206 530	235 175	217 319	188 700
Trygghetsinvesteringar	17 252	24 030	21 211	17 360
Utökat vägunderhåll	25 878	36 045	31 816	26 040
Kultur- och Fritidsnämnd	12 335	3 502	3 000	3 000
1%-konst				
Kommunstyrelsen	18 377	26 270	16 226	18 818
Summa skattefinansierad verksamhet	594 507	632 962	650 537	672 388
VA	532 250	572 700	367 725	406 750
Avfall	15 720	7 550	4 200	3 900
Taxefinansierade fordonsinvesteringar	26 600	18 500	26 500	17 000
Summa taxefinansierad verksamhet	574 570	598 750	398 425	427 650
Totalt kommunens investeringar	1 169 077	1 231 712	1 048 962	1 100 038

18.2 Ökade driftkostnader till följd av investeringar för skattefinansierad verksamhet (exkluderat taxefinansierat)

Nämnder (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Förskolenämnd	827	827	827	827
Grundskolenämnd	3 910	3 910	3 910	3 910
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	1 937	1 937	1 937	1 937
Socialnämnd	125	125	125	125
Vård- och omsorgsnämnd	15 534	6 441	3 503	3 503
Funktionsstödsnämnd	232	232	207	207
Markplanerings- och exploateringsnämnd	27 212	22 004	24 431	30 564
Teknik- och Servicenämnd (exkl VA/avfall)	18 666	21 134	21 211	20 183
Kultur- och Fritidsnämnd	2 108	1 660	906	423
Kommunstyrelsen	3 781	5 399	3 347	3 878
Totalt ökade driftkostnader	74 332	63 668	60 404	65 556
Varav finansiering med riktade KS-medel	17 801	4 908	3 203	2 720
Varav finansiering via avsatt volymutrymme	18 776	20 361	22 162	26 457
Varav finansiering genom nämndens egen ram	29 716	32 135	28 917	29 356
Varav exploateringsinvesteringar	8 039	6 263	6 122	7 024